ORTODOKSİA

Ahlakî ve dinî resale

Müdiri mes'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΓ' — ΚΠολις. — Ἀπρίλιος 1938. — Τεῦχος 4.

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ ἐνδόξως ἀναστάντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν σιγῇ παρέστημεν πρότριτα, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἠγαπημένα, ἐν τῇ προσφορᾷ τῆς μεγάλης καὶ φρικτῆς θυσίας, ἣν ἀνθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν προσήνεγκεν ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ Κρανίου ὁ Ἐνανθρωπήσας

Λόγος τοῦ Θεοῦ. Θλῖψις κατεῖχεν ἡμᾶς καὶ συνοχὴ καρδίας, θεωμένους τὴν πολλὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ταπείνωσιν καὶ ἀγωνίαν.

᾿Αλλ᾿ ἰδοὺ ὅτι ἡ προκόπτουσα νὺξ καὶ ὁ ὄρθρος τῆς ᾿Αναστάσεως ἐφυγάδευσε τὴν λύπην καὶ ἐφαίδρυνεν ἡμῶν τὴν ὄψιν. Εἰκότως δὲ εἰς χαρὰν μετεστράφη ἡ ὀδύνη καὶ ἡ συνοχὴ ἡμῶν ἐκείνη, διότι ὁ τὰ φρικτὰ Πάθη καὶ τὸν Σταυρὸν ὑπομείνας Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ζῶντος, ἐκ τοῦ Μνημείου ὡς Νυμφίος ἐκ παστάδος προέκυψε σήμερον, θανατώσας τὸν θάνατον καὶ συναναστήσας Ἑαυτῷ καὶ ἡμᾶς, νενεκρωμένους τῇ ἁμαρτίᾳ.

Σήμερον ζωὴ ἐκ τοῦ Τάφου ἡμῖν ἀνέτειλεν. ᾿Αγαλλομένῃ τοίνυν φωνῇ ψάλωμεν τὸν θρίαμβον τοῦ Λυτρωτοῦ τῶν ψυχῶν, τὴν νίκην τὴν μεγάλην, ἣν ἤρατο ὁ ᾿Ισχυρὸς ὑπὲρ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τὸ κράτος τὸ ἀήττητον, ὅπερ ἐκτήσατο δι᾿ Ἑαυτὸν καὶ δι᾿ ἡμᾶς ὁ Πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, τὴν βασιλείαν τοῦ πνεύματος τὴν αἰώνιον, ἣν ἵδρυσεν ὁ Νέος ᾿Αδάμ, ἐργασάμενος ἐν μέσῳ τῆς γῆς τὴν σωτηρίαν. ᾿Εν εὐφροσύνῃ ψυχῆς καὶ πνεύματος ἑορτάσωμεν τὴν κλητὴν ταύτην καὶ ἁγίαν ἡμέραν, τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον Πάσχα. Μηδεὶς μείνῃ ξένος τῆς χαρᾶς. Καὶ αἱ καρδίαι αἱ τεθλιμμέναι καὶ αἱ ψυχαὶ αἱ πάσχουσαι καὶ τὰ βλέμματα τὰ μελαγχολικὰ καὶ ἀποτεθαρρημένα καὶ τῶν ὀρφανῶν οἱ ὀδυρμοὶ καὶ τῶν ἀσθενῶν οἱ στεναγμοὶ καὶ οἱ ὑπὸ ἀθυμίας κατεχόμενοι καὶ οἱ βεβαρημένοι ἐκ τῶν πολλῶν δοκιμασιῶν τῆς ζωῆς καὶ πάντες οἱ κεκμηκότες καὶ πεφορτισμένοι ἀντλησάτωσαν ἐλπίδα καὶ λαβέτωσαν ἀνακούφισιν καὶ παραμυθίαν.

Περιηυγασμένοι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐκ τῆς λάμψεως τῆς Ἁγίας ᾿Αναστάσεως, προσκομίσωμεν τῷ ἐκ τοῦ Τάφου ἐνδόξως ἀνατείλαντι Λυτρωτῇ τὰ μύρα τῆς εὐχαριστίας ἡμῶν καὶ αἰνέσωμεν τὸ εὐλογητὸν καὶ ὑπερύμνητον Ὄνομα Αὐτοῦ ἀπὸ καρδίας.

Δοξάζοντες δὲ τὸν Ἀναστάντα Χριστὸν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς χάριν καὶ τὴν παραμυθίαν καὶ τὴν ἀνακούφισιν, ἐπιδιώξωμεν ἅμα καθαρμὸν αἰσθήσεων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῆς ἡμετέρας ζῶντες συνειδήσεως, ἐν εἰρήνῃ καὶ μετὰ τῶν ὁμοίων ἡμῶν, φιλαδελφίαν πρὸς πάντας ἐπιδεικνύμενοι καὶ «εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων ἀλλήλους κατανοοῦντες». Οὕτω καινὴ ἀποβησόμεθα κτίσις, λαὸς ἅγιος, ἑαυτούς τε καὶ τοὺς οἴκους ἡμῶν διὰ τῆς ἀρετῆς ἡμῶν καὶ τῆς φιλεργίας στηρίζοντες καὶ ἔρεισμα ἐν ταὐτῷ παρέχοντες τοῖς οἰκείοις, τοῖς φίλοις καὶ τῇ κοινωνίᾳ ἁπαξαπάσῃ. «Πολυπλασιάσωμεν ἕκαστος τὸ τῆς χάριτος τάλαντον. Ὁ μὲν σοφίαν κοσμείτω δι' ἔργων ἀγαθῶν, ὁ δὲ λειτουργίαν λαμπρότητος ἐπιτελείσθω· κοινωνείτω δὲ τοῦ λόγου πιστὸς τῷ ἀμυήτῳ καὶ σκορπιζέτω τὸν πλοῦτον πένησιν ἄλλος. Οὕτω γὰρ τὸ δάνειον πολυπλασιάσομεν καὶ ὡς οἰκονόμοι πιστοὶ τῆς χάριτος ἀξιωθῶμεν τῆς χαρᾶς τῆς δεσποτικῆς».

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, τέκνα ἡμῶν ἀγαπητά!

Αὐτοῦ ἡ χάρις καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ εἴη πάντοτε μεθ' ὑμῶν καὶ παρ' Αὐτοῦ ἡ βοήθεια πάντων ἡμῶν.

ΠΑΣΧΑ 1938

† **Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ** διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ [1]

ΕΦΟΣΟΝ αἱ ψυχαὶ ἡμῶν θὰ ζητοῦν νὰ καταπραΰνουν τὴν δίψαν των εἰς τὰς βρύσεις τῶν ἀνθρωπίνων εὐτυχιῶν, καὶ αἱ σκέψεις μας θὰ φωτίζωνται μόνον μὲ τὰς θολὰς λάμψεις τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, θὰ εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ ἀπογοήτευσιν ἢ μὲ ταραχήν.

Διψοῦμεν φῶς, δικαιοσύνην, ἀγαθότητα, καὶ τὴν δίψαν μας αὐτὴν δὲν θὰ τὴν σβύσῃ ποτὲ ἡ ἀνθρώπινη γνῶσις ἢ νομοθεσία ἢ ἀγάπη. Ζητοῦμεν τὴν ἀλήθειαν — καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι ὑπάρχει — ἡ ὁποία νὰ φωτίζῃ ὅλην μας τὴν ὕπαρξιν· τὴν δικαιοσύνην ἡ ὁποία νὰ ἐπανορθώσῃ ὅλα μας τὰ σφάλματα καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὰς ἀδικίας· τὴν εὐτυχίαν ἡ ὁποία νὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ τὰ συντρίμματα τῆς ζωῆς μας.

Διὰ τὴν ὑπέρτατη αὐτὴ εὐδαιμονία ἡ ὁποία μένει καὶ μέσα εἰς τὰ δεινά μας καὶ ἐπιζῇ ὕστερα ἀπὸ τὰς καταρρεύσεις τοῦ βίου μας, διὰ τὴν ἀνέκφραστη αὐτὴ γλυκύτητα καὶ γαλήνη τῆς ψυχῆς μας, ἡ ὁποία εἶναι μιὰ πρόγευσις τῆς αἰωνίας πατρίδος, ὁμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας ἡ ἄπειρη πρὸς ἡμᾶς ἀγάπη τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ μεταδίδει ρίγη συντριβῆς τὴν ἁγίαν αὐτὴν ἡμέραν.

Εἰς τὸν Σταυρὸν ἔχομεν τὴν ὑπερτάτην ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὑψίστην ἔκφρασιν τῆς ἀγάπης. Τῆς ἀγάπης ἡ ὁποία μένει. Αὐτὴ μονάχα μπορεῖ νὰ κατευθύνῃ τὸν ἄνθρωπον, νὰ τὸν ἐξαγνίσῃ, καὶ νὰ τὸν ἐξυψώσῃ. Αὐτὴ μπορεῖ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν δύναμιν νὰ μὴ προσκολληθῇ σ' ἐκεῖνο ποὺ φεύγει καὶ νὰ μὴ κτίσῃ ἐπάνω σ' ἐκεῖνο ποὺ καταρρέει.

Μὲ ποίας λέξεις θὰ κατωρθώναμεν νὰ ἐκφράσωμεν αὐτὸ τὸ ἀθάνατο ποὺ διεισδύει μέσα εἰς τὴν ἐφήμερη ὕπαρξί μας; Καὶ μᾶς κάμνει νὰ σκεπτώμεθα κάτι μεγάλο, κάτι ἅγιο, κάτι ἄφθαρτο;

---

[1]) Ἐξεφωνήθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ.

Παναγιώτατε,

Σὺ μὲ τὴν Πατριαρχικήν Σου εὐλογίαν καὶ ὁ λαός Σου μὲ τὴν εὐμενῆ του προσοχὴν θὰ συντελέσητε ὅπως ὁ λόγος μου εὕρῃ βαθεῖαν ἀπήχησιν εἰς ὅλας τὰς ψυχάς, καὶ νὰ τὰς προπαρασκευάσῃ νὰ δεχθοῦν ἀξίως τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Θέλω νὰ μὲ ἀκούσουν μὲ ἀγάπην. Χωρὶς αὐτὴν θὰ εἶναι σὰν κωφοί. Ὁ κωφὸς τί θὰ ἔλεγε διὰ τὸν κρούοντα τὴν κινύραν;

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀπὸ παντοῦ θέλω νὰ πάρω βοήθειαν, διὰ νὰ εἶμαι εἰς τὸν ἄμβωνα ἐπάνω, ὄχι ἕνας ἄνθρωπος, ἀλλὰ μιὰ φωνή. Αἱ κανδῆλες τῶν λουλουδιῶν ποὺ ἀνάπτουν τώρα τὴν ἄνοιξιν ἂς ἔχυναν ἀπ᾽ τὸ φῶς των εἰς τὰς λέξεις μου. Αἱ γραμμὲς τοῦ λόγου μου θὰ ἤθελα νὰ λάμπουν σὰν τὰ μέτωπα τῶν ταπεινῶν, εἰς τὸν οὐράνιο φωτισμόν των. Ὁλόκληρη ἡ ὁμιλία μου θὰ ἤθελα ν᾽ ἀνυψωθῇ σὰν ἕνα ἀρχιτεκτονικὸ ἔργο, ποὺ νὰ μιλῇ, νὰ ψέλνῃ. Σὰν ἀντικείμενο ἀγάπης ποὺ νὰ συγκινῇ.

Θἄπρεπε νὰ εἶχα προπαρασκευασθῇ πολύ. Θἄπρεπε νὰ εἶχα ζήσῃ ὧρες ἀπομονώσεως, ἔτη ἀπομονώσεως. Διὰ νὰ μποροῦσα ν᾽ ἀτένιζα ἄξια Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος, ὅπως λέγει κάποιος, μιλοῦσε διὰ τὴν ζωή, κι᾽ οἱ πειὸ ἀπηλπισμένοι ἤθελαν νὰ ζήσουν· μιλοῦσε διὰ τὸν θάνατον, κι᾽ οἱ πειὸ εὐτυχεῖς ἤθελαν ν᾽ ἀποθάνουν· μιλοῦσε διὰ τὴν ἀγάπην, κι᾽ ὅλοι οἱ κλῶνοι τῶν δένδρων ἤθελαν νὰ τινάξουν λουλούδια. Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος μὲ τὸν σταυρικόν του θάνατον συντρίβει τὴν παγίδα τῶν θηρευόντων τὴν ψυχήν μας, καὶ ἡ ψυχή μας λυτρώνεται ὡς στρουθίον. Ἐκεῖνον ποὺ μὲ τὸν Σταυρόν του ἑνώνει τὴν γῆν μὲ τὸν οὐρανόν, τὸ ὁρατὸν μὲ τὸ ἀόρατον, τὸ πεπερασμένον μὲ τὸ Ἄπειρον.

Κύριε! Καθ᾽ ἣν ὥραν οἱ ἄγγελοι ταραγμένοι Σὲ λατρεύουν, καὶ ὁ οὐράνιος πατήρ Σου δέχεται τὴν προσφερομένην θυσίαν Σου, συνωθούμεθα εἰς τοὺς αἱματωμένους ἐδῶ ἀχράντους πόδας Σου μὲ ἀγωνίαν καὶ μὲ δέος. Συνεζευγμένοι ἡμεῖς μὲ τὴν ἁμαρτίαν, πῶς τολμῶμεν νὰ προσεγγίσωμεν τὸν βωμὸν τῆς ὑπερτάτης θυσίας Σου, τῆς ἀπέραντης ἀγάπης Σου;

«Διότι κανένας δὲν εἶναι ἄξιος ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶναι συνδεδεμένοι μὲ τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς νὰ προσέλθῃ ἢ νὰ προσεγγίσῃ ἢ νὰ λειτουργήσῃ ἐπάνω εἰς τὴν ἁγίαν Σου Τράπεζαν, Βασιλεῦ τῆς δόξης. Τὸ νὰ Σὲ ὑπηρετήσῃ κανεὶς εἶναι μεγάλο καὶ φοβερὸ πρᾶγμα καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀγγέλους.»

Ἀλλ᾽ ἡ φιλανθρωπία ἡ δική Σου εἶναι σὰν ἕνας ποταμός. Τὰ ἐλέη τὰ ἴδικά Σου δὲν ἔχουν ὅρια. Καὶ ἡ ἀγάπη Σου εἶναι αἰώνια. Δι᾽ αὐτὴν

ὁ ἐπὶ θρόνου χερουβικοῦ ἐποχούμενος ἔγινες ἄνθρωπος καὶ ἀρχιερεὺς ἡμῶν ἐχρημάτισες καὶ εἰς τὸν Σταυρὸν ἀνῆλθες. Σὺ ὁ μόνος ἅγιος καὶ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος.

Εἰς τὰ ἴχνη τῶν παραστρατημένων βημάτων μας θὰ ρίψης χιόνι ἢ πέταλα ἀπ' τ' ἀνοιξιάτικά Σου λουλούδια, καὶ θὰ καθαρίσης ὅ,τι σ' ἐμᾶς δὲν εἶναι καθαρό.

Σὺ θὰ μᾶς ἐνισχύσης διὰ νὰ γίνουμε συνεργάται Σου εἰς τὸν σταυρικόν Σου θάνατον, εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Μὲ τὴν δική Σου τὴν ἐνίσχυσιν θὰ εἴπωμεν εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν ὅτι ὑπάρχει κάποιος ποὺ τὸν συγχωρεῖ. Σ' ἐκείνους ποὺ ταλαιπωροῦνται καὶ εἶναι ὀρφανοί, πτωχοί, ἄρρωστοι, λησμονημένοι, ἐγκαταλελειμμένοι, παρεγνωρισμένοι, ὅτι ὑπάρχει ἕνας μεγάλος προστάτης, ἕνας ἐλευθερωτής. Εἰς τὰ μάτια αὐτοῦ ποὺ πεθαίνει θὰ δείξουμε τὸν οὐρανό. Θὰ γίνουμε φῶς εἰς τὸ σκοτάδι. Κλειδὶ εἰς τὸ μυστήριον.

Κανένας δὲν εἶναι μονάχος. Κανένας δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀπηλπισμένος. Κανένας δὲν πρέπει νὰ εἶναι κακός. Πρέπει νὰ κάμωμεν τὸν ἄλλον νὰ δῇ τὴν ζωὴν ὄχι ἀπ' τὶς ἐφήμερες πλευρές της, ἀλλ' ἀπ' τὶς ἀκτές της τῆς αἰωνιότητος. Πρέπει νὰ κάμωμεν διαφανὲς τὸ ἐφήμερον, διὰ νὰ φανῇ μέσ' ἀπ' αὐτὸ τὸ αἰώνιον.

Ἂν στείλουμε ἀκτῖνες τῆς ἀλήθειας μέσα στὴν νύχτα, θὰ λάμψουν σὰν αὐγή. Ἂν ποῦμε μερικὲς λέξεις τοῦ Εὐαγγελίου σ' ἐκείνους ποὺ φοβοῦνται, αὐτὲς θὰ σηκωθοῦν μπροστά τους σὰν φρούρια.

Μαζὶ μὲ τὸν Ἐσταυρωμένον θὰ σταυρωθοῦμε καὶ ἡμεῖς. Θὰ νοιώσουμε καὶ ἡμεῖς τὴν ἀγάπην διὰ τὸν ἄλλον. Μαζί του θὰ χύσωμεν ἔλαιον εἰς τὰς πληγάς. Θὰ κάμωμεν ν' ἀνθίσῃ τὸ μειδίαμα εἰς τοὺς κατατρυχομένους ἀπὸ τὴν δυστυχίαν. Θὰ ποῦμε εἰς τοὺς ταλαιπωρουμένους: Πάρτε ἐλπίδα. Ὄρθιοι οἱ καταδικασμένοι τῆς γῆς. Σεῖς τῶν ὁποίων τὸν στεναγμὸν ὁ Θεὸς μονάχα ἀκούει. «Ὄρθιοι οἱ νεκροί!»

Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς ἄλλου κόσμου μέσα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον δὲν εἶναι οὔτε ἡ μαγεία τοῦ ψιθύρου τοῦ νεροῦ, οὔτε τὸ ὅραμα τῆς ἀνθισμένης μηλιᾶς, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπᾷ, ποὺ μπορεῖ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, διὰ νὰ σκύψῃ εἰς τὸν πλησίον, ποὺ μπορεῖ νὰ δοθῇ μέχρις αὐτοθυσίας.

Μὲ τὴν ἀγάπην ὁ ἄνθρωπος παίρνει συνείδησιν τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ εὐθύνην τοῦ ἑαυτοῦ του, θραύει τὸν χρόνον, εἰσέρχεται εἰς τοὺς νόμους βαρύτητος ἑνὸς ἄλλου κόσμου.

Μὲ τὴν ἀγάπην ὁ ἄνθρωπος δίδει περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἔχει. Νοιώθει μέσα του τὸ Ἄπειρον ποὺ τὸν κατακλύζει.

Αὐτὸ εἶναι εἰς τὴν οὐσίαν του τὸ διάγγελμα τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει ὁ Ἐσταυρωμένος. Εἶναι ἡ ἠχὼ ποὺ μᾶς φέρνει ἡ συνείδησίς μας, ἡ φωνὴ αὐτὴ τοῦ σύμπαντος μέσα μας. Ποὺ μᾶς δείχνει τὸν προορισμόν μας καὶ μᾶς φωτίζει τὸν δρόμον ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε, ν' ἀνεβοῦμε.

Πρέπει ν' ἀνεβοῦμε ἀπὸ τὸ χοϊκὸν εἰς τὸ πνευματικόν. Ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας εἰς τὸν πλησίον. Δὲν θὰ κατακαθήσουμε εἰς τὴν ζωὴν τῶν αἰσθήσεων, οὔτε θὰ σκύψουμε ἀποκλειστικὰ εἰς τὸν ἑαυτόν μας. Θὰ χαλιναγωγήσωμεν τὰ πάθη, θὰ δεχθῶμεν θυσίας, ἀκούοντας τὸ ἰδεῶδες ποὺ ἐργάζεται μέσα μας.

Αὐτὸ μένει πάντα ἀνικανοποίητο, διότι ζητεῖ πάντα περισσότερον ν' ἀνεβοῦμε.

Τίποτε τὸ ταπεινὸ νὰ μὴ μείνῃ ἐντός μας. Τίποτε τὸ ἀκάθαρτο νὰ μὴ μᾶς ἐγγίζῃ. Ὁ κόσμος μας ὁ ἐσωτερικός, ἡ ἀγάπη μας, πρέπει νὰ γίνῃ κάτι ἐλεύθερο, τέλειο, ἀδιατάρακτο, ἀόρατο, αἰώνιο, πειὸ βαθύ, πειὸ καθαρό, πειὸ φωτεινό, σὰν τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη, σὰν τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ αὐτὴ εἶναι ἀγάπη.

Νὰ προσπαθήσουμε νὰ γίνουμε πειὸ καθαροί, πολεμῶντας ὅλες τὶς δυσχέρειες ποὺ ἐπιπροσθοῦν, ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικές. Εἶναι ἀνάγκη πολλὲς φορὲς νὰ κόπτουμε κάθε πραγματικὸ νῆμα μὲ τὸν κόσμο τῆς ὕλης. Νὰ σβύνουμε κάθε πραγματικότητα. Νὰ καλλιεργοῦμε εἰς τὴν ψυχὴν αὐτὸ τὸ ἰδεῶδες.

Διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μόνον θὰ συλλάβωμεν τὸ ἀληθινὸ νόημα τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι μονάχα θὰ ζήσουμε τὸ ἀληθινὸ περιεχόμενο τῆς ζωῆς, τὴν μυστικὴ ἀλήθειά της, τὴν ὑπέρτατη ἀποκάλυψί της.

Τότε θὰ σταθοῦμε ἤρεμοι, χαρούμενοι, ἀπρόσβλητοι, καλοὶ ἀπέναντι σ' ὅλα. Καὶ θὰ νοιώσουμε πὼς ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ματαιότης, σκοτάδι, θλῖψις καὶ ταραχή.

Θ' ἀνεβοῦμε ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας εἰς τὸν πλησίον, πρὸς τὸ σύνολον. Συνδεόμεθα ἀρρήκτως μὲ τὸ σύνολον, μὲ τὸ σύμπαν. Πρὸ παντὸς συνδεόμεθα μὲ τὸ περιβάλλον μας. Τὸ φτωχαίνομεν ἢ τὸ πλουτίζομεν μ' ἐκεῖνο ποὺ εἴμεθα. Τοῦ ὀφείλομεν ἡμεῖς τόσα. Ἀλλοίμονον, ἐὰν ἀποσπούσαμε τὸν ἑαυτόν μας ἀπ' αὐτό. Θὰ ἐχάναμε τὴν ἰσορροπίαν μας. Καὶ αὐτὸ περιμένει ἀπὸ ἡμᾶς τὴν προσήλωσί μας εἰς αὐτό.

Αὐτὴ εἶναι ἡ φωνὴ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸν Σταυρόν, ἀπὸ τὴν συνείδησίν μας, ἀπὸ τὸ σύνολον, ἀπὸ τὸ σύμπαν, ἀπὸ τὸ Ἄπειρον. Καὶ ἡ ἀποστολή μας εἶναι νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτό: « Μάλιστα! ».

Τὴν ἀληθινὴν ζωὴν θὰ τὴν ζήσωμεν, ὅταν μάθωμεν νὰ ὑποφέρωμεν καὶ ν' ἀποθνήσκωμεν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀπὸ ἀγάπην πρὸς αὐτούς. Δίνοντας τὸν ἑαυτόν μας, καὶ τὸν ἑαυτόν μας σώζομεν καὶ τὸν ἄλλον ἐλευθερώνομεν, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς.

Ἡ ζωή μας δὲν εἶναι κάτι ποὺ θὰ τὸ κρατήσωμεν καὶ θὰ τὸ ἀγαπήσωμεν ὡς σκοπόν. Ἕνα μέσον εἶναι πρὸς κάτι ἀνώτερον. Πῶς θὰ τὴν κρατήσωμεν, ἀφοῦ αὐτὴ φεύγει; Εἶναι δυνατὸν νὰ σταματήσωμεν τὸν καταρράκτην ποὺ πέφτει; Νὰ ἐμποδίσουμε τὰ φύλλα νὰ φυλλορροοῦν, τὸν χρόνον νὰ περνᾷ; Νὰ ποῦμε εἰς τὴν ζωήν: «Σταμάτα! Εἶσαι τόσον ὡραία!»; Μόνον δίνοντας τὸν ἑαυτόν μας μέχρις αὐτοθυσίας, σώζομεν τὴν ζωήν, διότι ἐκπληρώνομεν τὸν σκοπόν της.

Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν μᾶς τὴν διδάσκει ὁ Χριστός, ὄχι μὲ λέξεις μόνον, ἀλλὰ καὶ μὲ πράξεις ποὺ κορυφώνονται εἰς τὴν σταύρωσίν του. Ἡ θυσία δὲ τὴν ὁποίαν προσφέρει ἔχει σωτηριώδη ἀξίαν διὰ τὸν ἄνθρωπον, διότι τὴν προσφέρει μὲ ἀγάπην. Χωρὶς ἀγάπην δὲν θὰ εἶχε κανένα λόγον νὰ ὑπάρξῃ. Ἀνωφελὴς θὰ ἦταν, μάταιη, ριχμένη εἰς τὸ κενόν.

Τίποτε δὲν χάνεται ἀπὸ τὶς ταλαιπωρίες μας καὶ τὶς προσπάθειές μας, ὅταν τὶς προσφέρωμεν μὲ ἀγάπην διὰ κάποιον ἄλλον, διὰ νὰ τὸν φωτίσωμεν, νὰ τὸν ἐξαγνίσωμεν, νὰ τοῦ δώσωμεν ὑψηλότερον περιεχόμενον ζωῆς. Ἔτσι καὶ τὸν θάνατόν μας μποροῦμεν νὰ τὸν κάμωμεν γόνιμον.

« Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ποὺ θὰ πέσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα. Τὸ σῶμά του θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀνάβαθρον διὰ τὴν ἀνάβασιν τῶν ἄλλων εἰς τὴν οὐράνια πατρίδα» (Μιτσκιέβιτς).

Τὸν Ἐσταυρωμένον Χριστὸν θὰ κηρύξωμεν εἰς ὅλους. Καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ πρέπει νὰ δώσωμεν ὅλον τὸν ἑαυτόν μας. Τὰ δόγματά μας, ἡ ἠθική μας, ἡ πίστις μας, ἡ ἐλπίδα μας, ἡ εὐτυχία μας, ὅλα συγκεφαλαιώνονται εἰς τὸν Σταυρόν. Αὐτὴ εἶναι ἡ μοναδική μας δύναμις, ἡ παρηγορία μας, ἡ ὑπερηφάνειά μας. « Τίποτε ἄλλο δὲν γνωρίζω καὶ τίποτε ἄλλο δὲν σᾶς κηρύττω, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Κορινθίους, εἰμὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον Ἐσταυρωμένον. » (Α' πρὸς Κορινθίους 2, 2).

Θὰ πᾶμε νὰ εὕρουμε ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ πιστεύσουν, μὰ δὲν μποροῦν. Καὶ εἶναι αὐτοὶ πολλοί. Ποὺ ζητοῦν μὲ στεναγμόν. Δὲν ἔχουν τὸ θάρρος νὰ ζητοῦν καὶ δὲν ἐλπίζουν νὰ εὕρουν.

Θέλουν νὰ συγκεντρωθοῦν, νὰ εὑρεθοῦν μὲ τὸν ἑαυτόν των. Ἀλλὰ τρομάζουν μὲ τὸ κενὸν ποὺ ἀνακαλύπτουν μέσα των. Ἔχασαν τὴν γαλήνην, τὴν ἀσφάλειαν. Κανένα δὲν νοιώθουν πλάγι των.

Τοὺς μαστίζει ἡ ἀδυναμία των. Περιφέρουν τὰ βλέμματά των γεμᾶτα ἀνησυχίαν. Εἶναι κουρασμένοι ἀπὸ τὰς ἀναζητήσεις των ἐπάνω εἰς τὸ αἴνιγμα τῆς ὑπάρξεως. Φωνάζουν, χωρὶς νὰ πάρουν ἀπάντησιν. Κρούουν τὴν θύραν, χωρὶς νὰ τοὺς ἀνοίγεται. Διαβλέπουν ἕνα κόσμον ἀνώτερον καὶ τὸν προγεύονται, ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἀκάτιον νὰ διαπεραιωθοῦν εἰς αὐτόν.

Ἡ ψυχή μας θὰ σκύψῃ ἐπάνω εἰς τὶς καρδίες των. Θὰ φέρωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν γαλήνην, τὴν γαλήνην τὴν ὁποίαν θὰ ἔχωμεν ἤδη ἡμεῖς μέσα μας. Τὸ φῶς τὸ ὁποῖον θὰ ἔχωμεν εἰς τὴν καρδίαν μας, ποὺ ἔγινε καθαρή, ἁπλῆ, καὶ εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀγάπη, ἀπὸ θειότητα.

Ὁμιλεῖ εἰς τὴν ψυχήν μας ὁ Ἐσταυρωμένος Θεός. Ὁ Θεὸς τῆς Ἱστορίας. Ὁ Θεὸς τῶν λαῶν. Ὁ Θεὸς ζῇ. Ὅταν τὸν ἐπικαλούμεθα, μᾶς ἐνισχύει. Ὅταν πίπτωμεν, μᾶς ἀνεγείρει. Εἶναι πλησίον εἰς τὸν ἐργάτην, εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν του καὶ ζητεῖ ἀπόδοσιν δικαιοσύνης δι' αὐτόν. Τὸ φῶς του ἀντανακλᾷ εἰς τὰ μέτωπα τῶν μικρῶν καὶ ταπεινῶν. Τὸ μόνον ποὺ δὲν θέλει εἶναι τὸ ν' ἀπελπιζώμεθα. Εἶναι ὁ κρῖκος ποὺ ἑνώνει τὰ ἔθνη καὶ ἡ γέφυρα ποὺ συνδέει τὶς ἀπομακρυσμένες ψυχές. Ἀγαπᾷ, διότι εἶναι πατήρ. Κυβερνᾷ, διότι εἶναι ἀρχηγός. Φωτίζει, διότι εἶναι σκέψις. Ἀναμένει, διότι εἶναι καρδία. Κατεβαίνει στὰ σκοτάδια μας, διὰ νὰ μεταβάλῃ τὴν φθαρτή μας ζωὴ σὲ ζωὴ αἰώνια.

Αὐτὰ θὰ ποῦμε ἔπειτα καὶ σ' ἐκείνους ποὺ δὲν πιστεύουν. Νομίζουν πὼς ἡ ζωὴ περιορίζεται μονάχα εἰς αὐτὴν τὴν γῆ. Δι' ὅλα σκέπτονται καὶ μόνον διὰ τὴν ἀθάνατη ψυχή των δὲν σκέπτονται. Δι' αὐτούς ἡ ψυχή, ἡ θρησκεία, ὁ Θεός, ἡ προσευχή, εἶναι πράγματα ἀκατάληπτα.

Τὸ πολὺ φῶς τοὺς ἐτύφλωσε. Καὶ ἔγιναν κωφοί, διότι πάρα πολὺ ἤκουσαν. Ἐθαμβώθησαν ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τοῦ κόσμου, καὶ δὲν ἔνοιωσαν ἀρκετὰ τὸ εὔθραστόν της. Ἐθαμβώθησαν ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ζάλην των, ἐνῷ ὅλα παρουσιάζουν εἰς αὐτοὺς τὸν Θεόν, αὐτοὶ δὲν τὸν βλέπουν πουθενά. Δυστυχεῖς!

Ἐγέμισαν τὸν ἑαυτόν των μὲ πολὺν ἐγωϊσμόν, ὥστε νὰ μὴ χωρῇ τίποτε μέσα των. Οὔτε αὐτὸς ὁ Μισισιπῆς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ προσθέσῃ μιὰ σταγόνα νεροῦ εἰς ἕνα ποτῆρι ποὺ εἶναι γεμᾶτο.

Δὲν ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὰς χιμαίρας, ὅπως νομίζουν, ἀλλὰ μετέβαλαν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν εἰς ἐρημίαν ὅπου δὲν ἀκούει κανένας παρὰ μυκτηρισμούς, χονδρὰ γέλοια, βρυχηθμούς.

Εὑρίσκονται ἔξω ἀπὸ κάθε πραγματικότητα, ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἔχουν χάση τὴν ἐπαφήν των μὲ τὴν φύσιν καὶ μὲ τὰς ψυχάς.

Δὲν ἀκούουν βαθειὰ τὸν ἑαυτόν των, διότι εἰς τὸ βάθος δὲν εἶναι ἄθεοι, διότι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄθεος. Ζῇ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Θεοῦ ἀκόμη καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὸν ἀρνεῖται. Εἶναι βεβαίωσις τῆς ἀληθείας καὶ ἡ ἄρνησίς της ἀκόμη. Ἡ νοσταλγία τοῦ θείου εἶναι βαθειὰ ἀγκυροβολημένη εἰς τὴν καρδίαν μας. Ἡ δίψα τοῦ ἀπολύτου ἀναβλύζει ἀκάθεκτη ἀπὸ τὸ εἶναί μας. Εἴτε γνωρίζει τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἡ ψυχή μας ἀκολουθεῖ, εἴτε τὸν ἀγνοεῖ, βαδίζει πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἐφεύρεσις, ἀλλ' ἀνακάλυψις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἔχομεν τὸ αἴσθημα μιᾶς μυστηριώδους πραγματικότητος. Ἔχομεν τὸ αἴσθημα ὅτι ἐξαρτώμεθα ἀπ' αὐτήν, καὶ ἔχομεν εὐθύνην ἀπέναντί της, ἡμεῖς καὶ τὸ ἄμεσον περιβάλλον μας. Ἀπ' αὐτὴν ἀντλοῦμεν τὴν ἁρμονίαν πρὸς τὸν ἑαυτόν μας καὶ πρὸς τὸν γύρω μας κόσμον, ἀπὸ τὴν μυστηριώδη αὐτὴν πραγματικότητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ περιεχόμενον τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος.

« Ὁ Θεὸς ζῇ. Εἰς τὴν τράπεζάν του κάθηται ὅποιος τρώγει. » (V. Hugo). « Ὁ Θεὸς εἶναι μέσα μας. Ἡμεῖς εἴμεθα ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας.» (Αὐγουστῖνος). Καὶ εἶναι πρόσωπον. Ἀκούει. Ὁμιλεῖ. Ὁμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας. Δὲν τὸν ἀκούετε;

Θὰ πᾶμε εἰς τοὺς ἀδιαφόρους. Εἰς αὐτοὺς ποὺ εἶναι μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν οἱ ὁποῖοι κάθηνται πλησίον εἰς τὸν Σταυρὸν τὴν ὥραν ποὺ ἐπάνω ἀπ' αὐτοὺς ἐκτυλίσσεται τὸ συνταρακτικώτερο δρᾶμα τοῦ κόσμου, καὶ αὐτοὶ βάλλουν κλῆρον, ὡσὰν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε. Καὶ θὰ τοὺς ξυπνήσουμε ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν των.

Θὰ πᾶμε ἐπίσης σ' ἐκείνους ποὺ πονοῦν, διὰ νὰ τοὺς ἐνισχύσουμε. Διὰ νὰ τοὺς εἴπωμεν ὅτι ἡ ψυχὴ μὲ τὸν πόνον ἐξευγενίζεται, ἀνεβαίνει, γίνεται βαθύτερη, ἰσχυρότερη. Ὁ πόνος εἶναι ἡ ἐργασία τοῦ Θεοῦ ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον τῆς ψυχῆς μας. Τὴν μεταβάλλει εἰς ἀριστούργημα. Ὑπάρχουν δάκρυα ποὺ εἶναι σὰν προσευχή.

Δὲν θὰ πᾶμε ν' ἀφαιρέσωμεν τὸν πόνον. Ποιὸς θὰ μπορέση νὰ τὸ κάμη; Θὰ τὸν φωτίσωμεν, θὰ τὸν μεταμορφώσωμεν μὲ τὴν ἀγάπην. «Καὶ ἡ ἀγάπη ἤδη εἶναι αὐτὴ ἡ αἰώνια ζωή.»

Μὲ τὶς θλίψεις μας πολλὲς φορὲς τιμωρούμεθα διὰ τὶς ἁμαρτίες μας. Ἡ δὲ τιμωρία εἶναι ἐξιλέωσις, ἐπανόρθωσις τοῦ παρελθόντος, θεραπεία τῆς ψυχῆς. Ἤδη ὁ Πλάτων διεπίστωσε τὴν ἀλήθειαν αὐτήν, τὴν ἀνέλυσε, καὶ εἶπε τὸ περίπυστο ἐκεῖνο: « Προτιμότερον εἶναι νὰ τιμωρηθῇ κανείς, παρὰ νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος. »

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους ποιητὰς ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην του εἶπε: « Θέλω ἡ ἀγωνία μου νὰ παραταθῇ.» Μετὰ μικρὰν σιωπὴν προσέθεσε τὴν ἐξήγησιν: «Διότι πιστεύω εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.» (Franşois Coppée).

Δι᾽ ὅλους αὐτοὺς σταυρώνεται ἀπὸ ἀγάπην ὁ Χριστός. Διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς πρὸ πάντων σταυρώνεται, διὰ νὰ μπορέσουν αὐτοὶ ν᾽ ἀνυψωθοῦν ἀπὸ μιὰ ὕπαρξι ἐξουθενωμένη κι᾽ ἀπὸ ζωὴ σκοτεινή, ὄχι μονάχα στὴν γνῶσι τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸ δῶρον τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ περισσότερον ἀκόμη ν᾽ ἀνεβοῦν, νὰ φθάσουν τὴν ἀγάπη τὴν πειὸ ἁγνή, ὅπως ἔχομεν τὴν περίπτωσιν Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.

Ἡ Σαμαρεῖτις ἐπίστευσεν. Ὁ θεραπευθεὶς τυφλὸς ἐζήτησε νὰ μάθῃ ποῖος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτόν. Ἐζήτησε νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν ζωήν, τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ἀλλ᾽ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀνέβη περισσότερον. Ἠγάπησε καὶ ἠκολούθησε τὸν Χριστόν. Δὲν ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸν Λυτρωτήν της, ὁ ὁποῖος τὴν συνεχώρησε.

Σεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ἕως ποῦ εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσητε! Ἔχετε ἀκούσῃ τὸν Χριστὸν νὰ λέγῃ: « Οἱ πεφορτισμένοι ἔλθετε πρός με». Καὶ ἀλλαχοῦ: «Δὲν ἦρθα νὰ καλέσω δικαίους εἰς μετάνοιαν, ἀλλ᾽ ἁμαρτωλούς. Καὶ εἰς ἄλλο μέρος: «Ὁ ἀναμάρτητος ἐξ ὑμῶν ἂς ρίψῃ πρῶτος τὸν λίθον εἰς τὴν ἁμαρτωλήν αὐτήν. »

Μὴ διστάσετε, λέγοντες πῶς ἡ ἁμαρτία σας εἶναι σὰν τὴν ἄβυσσο, καὶ ἡ ἁγνότης Ἐκείνου πολὺ ὑψηλή. Μὴ πῆτε: « Πῶς θὰ μᾶς συγχωρήσῃ; Δὲν τολμοῦμε κἂν νὰ ρίψουμε τὴν σκιάν μας ἐπάνω εἰς τὸν ἀκτινοβόλον δρόμον του. » Τοιοῦτοι ψίθυροι νὰ μὴ ἔρθουν εἰς τὰ ὦτά σας, καὶ σᾶς ἀπογοητεύσουν, καὶ σᾶς παραλύσουν, καὶ σᾶς ἀνακόψουν τὸν δρόμον τῆς ἐπιστροφῆς, τῆς λυτρώσεως.

Εἰς τὸ ἀλαβάστρινον δοχεῖον τῆς συντετριμμένης καρδίας σας μαζεύσατε τὸ μῦρον τῆς μεταμελείας σας, τῶν δακρύων σας, καὶ ἔλθετε μὲ ἀγάπην εἰς Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος συγχωρεῖ, καὶ εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Ψυχὲς ταλαιπωρημένες, προσέλθετε. Ὁ Χριστὸς εἶναι πολὺ πλησίον

σας. Ἔλθετε, μείνατε πλησίον του, ὡς Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, γονατισμένη παρὰ τοὺς πόδας του.

Πόσες φορὲς συντετριμμένοι δὲν ἐγονατίσατε καὶ σεῖς, ὅταν ἤσασταν παιδιὰ ἢ νέοι ἢ καὶ ἀργότερα, πάνω στὰ συντρίμματα τῶν αἰσθημάτων σας! Ὑψώσατε ἆρά γε τοὺς ὀφθαλμούς σας διὰ ν' ἀντικρύσητε τὸ θεῖον βλέμμα τοῦ Λυτρωτοῦ;

Πρὸς αὐτὸν ἂς προσέλθωμεν ὅλοι μας Εἴμεθα τὸ κῦμα, καὶ αὐτὸς εἶναι ἡ πηγή μας. Ἂν ἀποχωρισθοῦμε ἀπ' αὐτόν, ἐξηράνθημεν. Ἀπ' αὐτὸν πηγάζει κάθε ζωή. Εἴκοσι τώρα αἰῶνες ζοῦμε μὲ τὸν θάνατόν του. Εἴκοσι τώρα αἰῶνες ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἀποθνήσκει πλέον.

Εἴμεθα ὁ ποταμός, καὶ ἐκεῖνος ἡ κοίτη μας. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τῆς ἀνώτερης ζωῆς μας. Ἀτιμωρητὶ δὲν θὰ τὸν παραβιάσωμεν. Ἂν σκορπίσωμεν τὰ νερά μας τῇδε κἀκεῖσε, θὰ χάσουν τὴν καθαρότητά των, τὴν ὀμορφιά των, τὴν χρησιμότητά των.

Σήμερα χωρὶς τὸν Χριστόν, χωρὶς τὸν Ἐσταυρωμένον, εἰς τὴν Κοινωνίαν ἀπειλοῦνται καταστροφαί. Ἐργάτης καὶ πάτρων, προλετάριος καὶ ἀστός, πτωχὸς καὶ πλούσιος, διαγκωνίζονται, ἀλληλομισοῦνται καὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἀλληλοσπαραχθοῦν. Τὴν λύσιν θὰ μᾶς τὴν δώσῃ μόνον ἡ ἀμοιβαία ἀνοχή, ἡ ἀγάπη, ἡ θυσία, ὁ Σταυρός.

Ἂν μείνωμεν μὲ τὸν Χριστόν, μὲ τὴν ἔνδειάν μας, μὲ τὴν ἀδυναμίαν μας, θὰ κατακτήσουμε τὸ Ἄπειρον. Μὲ τὴν παροδικότητά μας τὴν αἰωνιότητα. Θὰ εὕρωμεν τὴν ζωὴν ἡ ὁποία δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ λίγες σταγόνες αἵματος εἰς τὶς φλέβες μας καὶ μερικὲς ἡλιακὲς ἀκτῖνες εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας.

Ὁ Χριστὸς εἰς τὴν ἐξουθενωμένην ψυχὴν θ' ἀποδώσῃ τὸ μεγαλεῖόν της, εἰς τὴν βεβηλωμένην καρδίαν τὴν ἀγάπην, εἰς τὸν τυφλὸν τὸ φῶς. Διότι αὐτὸς ἐκπληροῖ καὶ τὰς προφητείας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Εἴμεθα ἡ φωνή, καὶ αὐτὸς ἡ ἀπάντησις. Ὁ ταξειδιώτης εἴμεθα, καὶ αὐτὸς ἡ ὄασις. Ἡ πεῖνα, καὶ αὐτὸς ὁ ἄρτος τῆς αἰωνίας ζωῆς. Ἡ δίψα, καὶ αὐτὸς ἡ πηγή.

Εἰς τὴν ἀγάπην τὴν ἰδικήν του θὰ σβύσωμεν τὴν δίψαν τῆς αἰωνιότητος. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΝ

Σιγὴ βαθειὰ βασιλεύει εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, εἰς τὰ ὁρατὰ καὶ ἀόρατα . Οἱ ἄγγελοι ἔπαυσαν πρὸς στιγμὴν τὸν ὕμνον τῆς δοξολογίας καὶ χαμηλὰ τονίζουν μίαν πένθιμον συμφωνίαν· ἐμάζευσαν τὰ ἄϋλα πτερά των, τῶν ὁποίων ἡ λάμψις σκεπάσθηκε μὲ πυκνὸν σκότος. Στιγμὴ ἐξόχως συγκινητική. Μεγάλο καὶ ἀκατάληπτο μυστήριον τελεῖται εἰς τὸν ἀνηφορικὸν Γολγοθᾶν· ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς «κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου, σταυρώνεται. Ἐσταυρωμένε, νοερῶς μεταφερόμεθα ἐκεῖ, στεκόμεθα μάρτυρες τῆς ἀγωνίας σου, τῶν πόνων σου· ἀκούομεν τοὺς στεναγμοὺς ποὺ βγάζεις ὅταν οἱ σταυρωταί σου περνοῦν καρφιὰ εἰς τὸ ἄχραντόν σου σῶμα. Ἀντιλαμβανόμεθα τὰς φωνάς σου, τὰ λόγια σου, ποὺ ἀνακατεύονται μὲ ἄλλας φωνάς. Τρεῖς φωναί μᾶς κρατοῦν ἰδιαιτέρως προσεκτικούς καὶ μᾶς ἐμβάλλουν εἰς βαθείας σκέψεις. Ἡ φωνὴ τῆς φύσεως, ὅταν ὁ σεισμὸς ἐκλόνισε τὰ πάντα, ἐτίναξεν ὀγκολίθους καὶ προεκάλεσε μηκυθμοὺς μέσα εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς· κραυγὴ τῆς δυνάμεώς σου ἐκείνης διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Προφητάναξ σὲ προσφωνεῖ «ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν». Δευτέρα φωνή, ἡ φωνὴ ποὺ ἀφῆκαν διὰ σὲ τὴν Αὐτοαλήθειαν, τὴν Αὐτοδικαιοσύνην, τὸν Εὐεργέτην καὶ Μέγαν Ἀναμορφωτὴν τῆς Ἀνθρωπότητος, οἱ ἀχάριστοι ἄνθρωποι «ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν (»). Ἡ τρίτη φωνή, εἶναι φωνὴ τῆς θεότητος, ἡ φωνὴ σοῦ τοῦ «πράου καὶ ταπεινοῦ τῇ καρδίᾳ Ἰησοῦ» «πάτερ ἄφες αὐτοῖς» ἡ φωνὴ ποὺ λησμονεῖ, ποὺ συγχωρεῖ. Αὐτὴ ἡ τρίτη φωνὴ μᾶς συγκινεῖ περισσότερον· μᾶς κάμνει νὰ περισυλλέξωμεν τὸν ἔσω ἄνθρωπόν μας, νὰ περιμαζευθῶμεν· μᾶς ἀναπτερώνει τὰς ἐλπίδας καὶ μᾶς χαρίζει τὴν δύναμιν ποὺ μᾶς χρειάζεται διὰ νὰ συγκεντρωθῶμεν γύρω ἀπὸ τὸν σταυρόν σου. Γονυπετοῦμεν μὲ

τὸ γόνυ τῆς καρδίας μας ἐμπρὸς στὸν μυστηριώδη αὐτὸν σταυρόν. Γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, μεγάλοι καὶ μικροί, λησμονοῦμεν τώρα ὅλοι μας ὅλα, διότι εἴμεθα τίποτε καὶ ὅλοι ἰσοπεδούμεθα μὲ τὸν ὁδοστρωτῆρα τῆς οὐρανίου δυνάμεώς σου. Ἀνοίγομεν τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας εἰς σὲ τὸν « ἐτάζοντα καρδίας καὶ νεφρούς », προσευχόμεθα μὲ τὴν ἱερωτέραν κατάνυξιν καὶ ὁμιλοῦμεν εἰς τὸν ποιητήν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὲ τὴν μεγαλυτέραν εἰλικρίνειαν.

Ἡ φωνὴ σου « πάτερ ἄφες αὐτοῖς » ἂς εἶναι καὶ γιὰ μᾶς πατρικὴ φωνὴ συγγνώμης, φωνὴ ποὺ καθαρίζει, ποὺ ἀνακαινίζει, εἰρηνεύει καὶ ἑνώνει τὸ πεπερασμένον μὲ τὸ Ἄπειρον. « Πάτερ ἄφες αὐτοῖς » εἶναι τὸ δῶρον τὸ πλέον πολύτιμον ποῦ σὲ ζητοῦμεν, Ἐσταυρωμένε, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἐσωτερικῆς μας ὑπάρξεως· ρίψε μας σταγόνας εὐσπλαγχνίας ἀπὸ τὰς ἀκενώτους πηγὰς τοῦ ἐλέους σου· ὁ σταυρός σου ἂς μὴ εἶνε δι' ἡμᾶς δύναμις τιμωρίας, δύναμις τρομερά, ἀλλὰ δύναμις συγγνώμης καὶ ἀγάπης. Αὐτὴ ἡ φωνή σου μᾶς κάμνει νὰ θαυμάζωμεν περισσότερον τὸ μυστηριῶδες δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τύπτοντες τὰ στήθη νὰ λέγωμεν διὰ σὲ μὲν « ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος », δι' ἡμᾶς δὲ « μνήσθητι καὶ ἡμῶν Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου».

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΜΕΤΑ ΒΑΪΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΔΩΝ

Ὅταν ἔρχωνται ἡμέραι πονηραὶ καὶ χρόνοι δυστυχίας, κατὰ ψυχολογικόν τινα νόμον ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ διέξοδον καὶ προσπαθεῖ οὕτως ἢ ἄλλως νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς παρούσης κακοδαιμονίας. Ζητεῖ ἡ ψυχή μας ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τοῦ ἐνεστῶτος κακοῦ, ἀνατρέχουσα εἰς τὰ παρελθόντα ἀγαθὰ ἢ ὁραματιζομένη μέλλουσαν εὐδαιμονίαν. Ἡ ἀνακούφισις εἶναι ἀπαραίτητος καὶ χωρὶς αὐτὴν ἀναπόφευκτος θὰ ἐπήρχετο ἡ καταστροφή. Ὁρμεμ-

φύτως παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμύνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολιορκίας τῶν δεινῶν, τὰ ὁποῖα μάχονται ἐναντίον τοῦ ἐνστίκτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Ἐπλάσθημεν διὰ νὰ ζήσωμεν. Πρόχειρος δὲ σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι τὸ ζῆν καὶ βαθύτερος τὸ εὖ ζῆν, τὸ μὲν αἰωνίως τὸ δὲ προσωρινῶς.

Ὅπως δὲ μεμονωμένως ἕκαστος προσπαθεῖ νὰ φύγῃ τὸ ἀνυπόφορον παρὸν καὶ νὰ σωθῇ μὲ τὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸ εὐχάριστον παρελθὸν καὶ τὸ αἴσιον μέλλον διὰ νὰ συγκρατηθῇ εἰς τὴν ζωήν, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ ἄλλοτε ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Κυρίου ὁσάκις εὑρίσκετο αἰχμάλωτος ξένος ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας ἢ πεπεδημένος δοῦλος ἰσχυρῶν, προσεπάθει νὰ συγκρατήσῃ τὸ ἠθικόν του μὲ παρελθούσας εὐτυχεῖς ἀναπολήσεις καὶ δὴ μὲ τὴν εὐχάριστον ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος Μεσίου, διδασκάλου, σωτῆρος λυτρωτοῦ κατ' ἄμφω, βασιλέως τῶν καρδιῶν καὶ βασιλέως ἀπωτέρου διαδόχου τοῦ Δαβίδ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, ὅταν ἐδιχοτομήθη τὸ ἑβραϊκὸν βασίλειον εἰς τὸ τοῦ Ἰούδα μέ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ τοῦ Ἰσραὴλ μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν, ἐξησθένησε δὲ καὶ οὕτω καὶ ἕνεκα ἐμφυλίων σπαραγμῶν, οἱ ἰσχυροὶ γείτονες Ἀσσύριοι δὶς ἐπελθόντες κατὰ τοῦ δευτέρου τὸ 762 καὶ 740 π. Χ. ἀπήγαγον μέγαν ἀριθμὸν αἰχμαλώτων καὶ δεινοῦ φόρου ὑποτελεῖς κατέστησαν τοὺς ἐναπομείναντας, οἵτινες ὑπὸ τὸν Ὡσηὲ στασιάσαντες μετὰ 20 ἔτη ἀπήχθησαν οἱ πλεῖστοι παρὰ τὴν Κασπίαν λίμνην καὶ ἡ χώρα των ἀπῳκίσθη ὑπὸ Ἀσσυρίων καὶ Περσῶν. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἐπὶ Ἐζεκίου ἐξεπόρθησαν τὰς κυριωτέρας πόλεις τοῦ Ἰούδα καὶ ὑπέβαλον εἰς φόρους (713 π. Χ.) καὶ μάλιστα ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐπανειλημμένως ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῶν, πρῶτον τὸ 606 ὅτε ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα πολλοὺς ἐν οἷς καὶ τὸν Δανιὴλ σὺν τοῖς φίλοις παισί, δεύτερον τὸ 594, τρίτον ἐπὶ βασιλείας Ἰωαχεὶν ὅτε ἀπήγαγεν ὑπὲρ τὰς 10000 αἰχμαλώτων καὶ τέταρτον τὸ 588 ἐπὶ Σεδεκίου, ὃν ἐτύφλωσεν ἀφοῦ ἐνώπιόν του ἐφόνευσε τοὺς υἱούς του, ἔκαυσε τὸν Ναόν, ἐλαφυραγώγησε τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ πλείστους ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλώτους. Αἱ τέσσαρες αὗται αἰχμαλωσίαι θεωρούμεναι ὡς μία ἀρχομένη ἀπὸ τὸ 606, ἔληξαν τὸ 536 ὁπότε 50000 ὑπὸ τὸν Ζοροβάβελ ἐπανῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα κατόπιν αἰτήσεως ἀπευθυνθείσης πρὸς Κῦρον τὸν νικητὴν τῆς Βαβυλῶνος. Διότι διετήρουν ἀκμαῖον τὸ φυλετικὸν αἴσθημα κατὰ τὴν ἑβδομηκονταετῆ (606-536) αἰχμαλωσίαν, ἐλευθέρως ἐλάτρευον τὸν Ὕψιστον, ἐτήρουν αὐστηρῶς τὴν περιτομὴν καὶ τὸν Νόμον, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ ἰδιαίτερα ληξιαρχικὰ βιβλία των, τὰς διακρίσεις τῶν τάξεων, τὴν μουσικήν, τὰ ὄργανα. Ἔψαλλον ἐπὶ τῆς ὄχθης τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος θρηνοῦντες τὰς συμφορὰς καὶ ὁραματιζόμενοι ἐπάνοδον. Ἐτρέφοντο μὲ ἐλπίδας διὰ νὰ συντηρηθοῦν εἰς τὴν ζωήν.

— Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθήσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν

ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών. Ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν. Ἀλλά, πῶς ᾄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; Κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου ἐὰν μή σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ παρανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου! θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν, μακάριος ὃς ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

Ἀλλὰ ἡ ἐπιστροφὴ τῶν αἰχμαλώτων δὲν ἦτο ἡ μόνη ἐπιθυμητὴ λύσις, διότι ἡ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἁπλῶς εἶχεν ἀλλάξει κύριον, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι τόπον διαμονῆς. Ἡ δουλεία ὁπωσδήποτε συνεχίζετο ὑπὸ τοὺς Πέρσας, τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς καὶ τοὺς Ρωμαίους καί, ὃ πάντων χείριστον, τὴν ἐξωτερικὴν κατάστασιν ἐχειροτέρευεν ἡ ἐσωτερικὴ διαφθορὰ τῶν ἠθῶν τοῦ περιουσίου λαοῦ, ἡ αἰχμαλωσία τοῦ Διαβόλου, ἐναντίον τῆς ὁποίας διαρκῆ ἐκστρατείαν ἐξεστράτευον οἱ Προφῆται οἵ τε πρὸ καὶ οἱ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν Βαβυλῶνος, Ἰωνᾶς (825 π. Χ.), Ἰωὴλ (800), Ἀμὼς (793), Ὡσηὲ (785 725), Ἡσαΐας (757 697), Μιχαίας (739 700), Ναοὺμ (740-700), Σοφονίας 680, Ἱερεμίας θανὼν τὸ 586, Ἀββακοὺμ 610, Ἀβδιοὺ 588, Ἰεζεκιὴλ, αἰχμάλωτος τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἀπαχθεὶς μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωαχεὶν ἢ Ἰεχονίου, Δανιὴλ (606 534) εἰς μικρὰν ἡλικίαν ἀχθεὶς εἰς Βαβυλῶνα, Ἀγγαῖος (536 520), Ζαχαρίας 520 καὶ Μαλαχίας τὸ 416 π. Χ.

Οἱ Προφῆται, ἅγιοι ἄνδρες καὶ θεόπνευστα ὄργανα τῆς Προνοίας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ των καὶ τῶν λαῶν ἐν γένει, ἔργῳ καὶ λόγῳ, διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῆς γραφῖδος ὕψωνον φωνὴν διαμαρτυρίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρας καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῶν ὁμοφύλων. Ἐστηλίτευον (?) τὰς ἀρχοντικὰς ὑπεροψίας, ἔκρουον τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου πρὸς ἐγρήγορσιν, ὑπενθύμιζον ζωηρὰ τὴν ἀνάγκην τῆς διαφυλάξεως τῶν νομικῶν ἐντολῶν, ὡς τοῦ μόνου τρόπου τῆς σωτηρίας, ἤλεγχον τὴν προσκόλλησιν εἰς τους τύπους, ἐμαστίγωνον τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν, ὑπενθύμιζον τὰ προγονικὰ κατορθώματα, ὑπενθύμιζον τὰς πραγματοποιηθησομένας ὁσονούπω ἐπαγγελίας τοῦ Μεσσίου Σωτῆρος, οὗτινος καὶ λεπτομερείας τοῦ βίου προεῖπον κατὰ τρόπον ἐκπληκτικὸν τοιοῦτον, ὥστε αἱ προρρήσεις των νὰ ἐκληφθοῦν προφητεῖαι μετὰ τὰ γεγονότα.

— Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον...εἴτι ἀγαθὸν αὐτοῦ καὶ εἴτι καλὸν παρ' αὐτοῦ, σῖτος νεανίσκοις καὶ οἶνος εὐωδιάζων εἰς παρθένους.

Μὲ βαΐα τῶν φοινίκων ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν καὶ εἶδαν οἱ Ἱεροσολυμῖται τὴν πραγματοποίησιν τῆς προφητείας ταύτης, πρὸ πέντε ἡμερῶν

τοῦ Πάσχα καὶ ὑπεδέχθησαν ἐν ἀλαλαγμῷ τὸν Διδάσκαλον Σωτῆρα καὶ βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ, ἐν θριάμβῳ μετὰ τὴν νεκρανάστασιν τοῦ Λαζάρου εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν ἐν συνοδείᾳ τῶν μαθητῶν Του, ἐπιβαίνοντα πώλου καὶ διασχίζοντα τὰ πλήθη ὑπὸ τὰς φωνάς: Ὡσαννὰ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Τὰ παιδιὰ συμμετεῖχον τῆς πανηγύρεως καὶ ἔδιδον λαϊκὴν χροιὰν εἰς τὴν ὑποδοχήν, τὰ παιδία τὰ ὁποῖα ὁ βασιλεὺς Ἐκεῖνος ὑπερηγάπα καὶ διεμαρτύρετο ὁσάκις οἱ περὶ Αὐτὸν τὰ ἠμπόδιζον νὰ Τὸν πλησιάσουν. Τὰ παιδία, ἀπαραίτητοι ὑψίφωνοι τῆς συναυλίας τῶν λαϊκῶν ὑποδοχῶν καὶ αὐθόρμητοι μέτοχοι κάθε συναγερμοῦ, μὲ τὸν θόρυβον καὶ τὰς ζωηρὰς των κινήσεις ἔδιδον τόνον εἰς τὸ γεγονὸς ἐκεῖνο τῆς ἡμέρας. Καὶ ὅταν οἱ μεγαλύτεροι ἡσυχάζοντες μετὰ τὴν ὑποδοχὴν συνεζήτουν τὸ μέγα γεγονὸς μὲ βλέψεις καὶ ἐλπίδας ἀναλόγους πρὸς τὰς διαφόρους ἀντιλήψεις, τ παιδία ἐκεῖνα ἐξηκολούθουν τὰς φωνὰς καὶ τὸν θόρυβον παρὰ τὰ τείχη τῆς πόλεως. Τὰ παιδία εἶναι τὸ μέλλον. Εὐτυχῆ ὅσα εἶδον τὴν Ἀνάστασιν καὶ ὑπηρέτησαν τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἀντιληφθέντα τὴν εὐρυτέραν ἀποστολὴν τοῦ Μεσίου, δυστυχῆ δὲ ὅσα καὶ ὅσοι δὲν ἐθεώρησαν λήξασαν τὴν πραγματοποίησιν τῶν περὶ τοῦ προσώπου Του προφητειῶν καὶ ἀνέμενον βασιλέα ἐν στενωτέρᾳ καὶ κοσμικῇ ἐννοίᾳ. Αὐτοὶ ὡς σκληρὰν ἀπόδειξιν τῆς πλάνης των, εἶδον ὑπὸ στρατοπέδων κυκλουμένην τὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ 38 ἔτη ἐπὶ Τίτου καὶ παρέστησαν τραγικοὶ μάρτυρες τῆς τελευταίας πράξεως τοῦ μακροῦ δραματικοῦ βίου τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ περιουσίου ἀλλὰ καὶ ἀπεριτμήτου τῇ καρδίᾳ καὶ σκληροτραχήλου λαοῦ.

Τὰ τείχη κατηδαφίσθησαν ὑπὸ τῶν λεγεώνων τοῦ Τίτου, οἱ κάτοικοι ἔζησαν ἀγωνιώδεις ἡμέρας διασκορπισθέντες ἢ αἰχμαλωτισθέντες ἢ φονευθέντες καὶ ἡ ἁγία πόλις Σιὼν ἔπεσεν ὡς αὐλαία τοῦ ἀποπερατωθέντος δράματος τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

† Ο ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Η ΕΝ ΠΟΛΛΑΙΣ ΑΜΑΡΤΙΑΙΣ

Ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Σωτῆρος εἶχε λάβῃ τὴν μεγάλην ἀπόφασιν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ ἡμιφώτιστον κελλίον, νὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, νὰ κλαύσῃ πικρά, νὰ ἐξομολογηθῇ τοὺς πόνους της διὰ νὰ ἀνακουφισθῇ ἡ βεβαρημένη ψυχή της, νὰ συγχωρηθῇ καὶ νὰ ἐξαγνισθῇ διὰ νὰ ἀρχίσῃ νέαν ζωήν, νὰ γίνῃ νέος ἄνθρωπος. Ἠθέλησε μὲ καρδίαν θερμὴν

καὶ ἰσχυρὰν βούλησιν νὰ θάψῃ ἐν τῷ μνήματι τῆς λήθης τὸν ὄγκον τῶν παρελθόντων ὀλισθημάτων. Ἐξύπνησε κατὰ τὴν ὡραίαν ἐκείνην ἡμέραν μὲ τὴν στερρὰν ταύτην ἀπόφασιν, εἰς τὴν ὁποίαν θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς τὴν εἶχον ὁδηγήσῃ αἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως καὶ τὸ ἀπροχώρητον τοῦ τρομεροῦ δρόμου τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀκολουθήσῃ, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ὡς ἀσθενὲς πλάσμα εὑρέθη μόνη, δυστυχής, ἀπελπισμένη. Ἡ βεβυθισμένη τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ἀπεγνωσμένη διὰ τὰς πράξεις ἐζήτει λιμένα σωτηρίας.

Εὑρίσκετο εἰς τὸ βάθος ἀβύσσου, εἰς ἀπώλειαν καὶ εἰς θάνατον καθημερινόν, ἄνθος ἐντὸς βορβόρου, τεχνητὰς ἀποπνέον εὐωδίας — ὀσμὰς κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον συρούσας πρὸς τὴν κόλασιν — γυνὴ μελαγχολίας καὶ θλίψεων πλήρης, ὑπόχρεως νὰ πωλῇ ἡδονὴν καὶ νὰ ἀγοράζῃ περιφρόνησιν τῆς κοινωνίας, ἧς τὸν βόρβορον ἀποστάζει. Ἐκυλίετο ἡ δυστυχὴς ἀπόγονος τῆς Εὔας ἐπάνω εἰς κατηφορικόν τι ἔδαφος τὸ ὁποῖον ἔχει κατάντημα θλιβεράν τινα ζωὴν χειροτέραν θανάτου, μὲ μικρὰν ἐλπίδα ἠθικῆς ἀναστάσεως. Διότι πολλοὶ ἐκμεταλλεύονται τὴν δυστυχίαν καὶ οὐδεὶς προσφέρει σανίδα σωτηρίας. Ὅλοι οἱ πλησιάζοντες κολακεύουν καὶ οὐδεὶς ἀγαπᾷ. Αἱ ἀνθοδέσμαι καὶ τὰ δῶρα εἶναι προϊόντα τοῦ βαλλαντίου καὶ οὐχὶ τῆς καρδίας. Οὐδεὶς σωφρονῶν δὲ τιμᾷ χείλη ἀποστάζοντα μέλι δηλητηριωδέστερον τῶν δηλητηρίων καὶ ἡ θέσις τοῦ κοινωνικοῦ θύματος καθίσταται τραγική. Ἀφ᾽ ἑνὸς δημιουργεῖται καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου κατακρίνεται κατάκρισιν τραγικῶς παράλογον ὅταν ὁ θρέψας καὶ καταρρίψας τὸ κρῖνον ἐπιμένει καὶ νὰ κακολογῇ τὸ θῦμα.

Τὸ ἄνθος δὲν φύεται ἐντὸς βορβόρου, ὅπου διὰ νὰ ὑπάρχῃ σημαίνει ὅτι ἐρρίφθη. Εἶναι ἡ πεῖνα, ἡ ἀτυχία, ἡ ἀπιστία, ἡ ἀνάγκη, ἡ ἐκμετάλλευσις, ἡ ἔλλειψις χριστιανικότητος τῆς κοινωνίας, εἶναι ἡ κοινωνικὴ ἀδιαφορία ὁ αὐτουργὸς τῆς ἠθικῆς σφαγῆς, εἶναι ὁ ἀνδρικὸς ἡδονισμὸς ὁ ὁποῖος ἀνάπτει περὶ λύχνων ἀφὰ. καὶ ἀργύριον ἀκόμη δανείζεται διὰ νὰ ἀγοράσῃ μεταμέλειαν.

Καὶ τώρα τὸ κρίνον ὀδύρεται. Ἔχει μέσα εἰς τοὺς κάλυκας σταγόνας μυροβόλου δρόσου. Περικλείει μύρα καὶ δάκρυα. Ὀδυρομένη ἡ τέως ὡς λευκὸν κρίνον γυνὴ πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Σωτῆρος κομίζει μυροβόλα δάκρυα καὶ ἐνταφιάζει τὸν παλαιόν της ἄνθρωπον. Λησμονεῖ τὸν πρῶτον ἀπατεῶνα καὶ τὸν τελευταῖον ἐκμεταλλευτήν. Ἀλλάζει δρόμον. Ὑπάρχουν διάδρομοι ἑνώνοντες τὸν δρόμον τῆς κακίας μὲ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ὥστε νὰ εὐκολύνεται ὁ θέλων μεταβολὴν ζωῆς. Οἱ διάδρομοι οὗτοι εἶναι οἱ τῆς μετανοίας. Τοὺς ἤνοιξεν ἡ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου διὰ νὰ σώζωνται οἱ ἀπόγονοι τῶν πρωτοπλάστων Του.

† ὁ Ἐλαίας Ἀγαθάγγελος

Η ΙΟΝΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ ΙΔΙΑι ΑΙΩΝΑΣ

Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἰονίων νήσων — Κερκύρας, Παξῶν, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Ἰθάκης, Λευκάδος καὶ Κυθήρων — ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τοὺς πρώτους ἀποστολικοὺς χρόνους [1]). Ἀργότερον ὑπαχθεῖσα εἰς τὴν ἐν τῷ μεταξὺ διοργανωθεῖσαν ***Ἐξαρχίαν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας*** περιῆλθε τῷ 733 εἰς τὸ κλῖμα τοῦ Πατριαρχείου ΚΠόλεως, ἐφ' ὅσον αἱ μητροπόλεις Κορίνθου (Ἀχαΐας) καὶ Νικοπόλεως (Παλαιᾶς Ἠπείρου), ὑφ' ἅς αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἐτέλουν ἐκκλησιαστικῶς, ὑπήχθησαν ὁμοῦ μετὰ τῆς λοιπῆς περιφερείας τῆς ὡς ἄνω Ἐξαρχίας εἰς τὸ αὐτὸ πατριαρχικὸν κλῖμα. Πῶς ἐξειλίχθη μετέπειτα ἡ ἐπὶ μέρους ἐκκλ/κὴ κατάστασις τῶν νήσων τούτων ἀπὸ ἀπόψεως ***κανονικῆς αὐτῶν διοργανώσεως*** καὶ ποῖος ***ὁ ἐπισκοπικὸς αὐτῶν κατάλογος*** κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, περὶ τούτου γενήσεται λόγος ἐν τοῖς καθέκαστα περὶ μιᾶς ἑκάστης νήσου. Ἐκεῖνο ὅπερ ἀπὸ τοῦδε γενικῶς παρατηροῦμεν εἶνε ὅτι ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ιζ´ αἰῶνος ἤρξατο δημιουργουμένη περὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἰονίων νήσων νέα τις κατάστασις ὑπεμφαίνουσα ἀρχικῶς μὲν ***εἶδος μερικῆς ἐξαρτήσεως αὐτῆς ἀπό τινος ἄλλης***, ἔπειτα δὲ ***εἶδος ἰδιορρύθμου αὐτονόμου περιφερείας.***

Εἶνε γνωστὸν ὅτι Γαβριὴλ ὁ Σεβῆρος, ἐγκατασταθεὶς ἐν Βενετίᾳ ὡς μητροπολίτης τῆς ἐν Λυδίᾳ Φιλαδελφείας (Ἰούλιος 1577—21 8/βρ. 1616), ὠνομάσθη ***ἐπίτροπος καὶ ἔξαρχος πατριαρχικὸς*** ἔν τε τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἀνὰ τὰς ὀρθοδόξους παροικίας τῆς Δαλματίας. Ἡ ἐξαρχικὴ αὕτη ἰδιότης, ἀναγνωρισθεῖσα πάντως καὶ τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ Θεοφάνει Ξενάκῃ (1617-32), φαίνεται κατὰ τὴν ἀρχιερατείαν Ἀθανασίου τοῦ Βελεριανοῦ (1635-) ἐπεκταθεῖσα καὶ εὐρύτερον. Διότι Παρθένιος Α´ τῷ 1644 παρεχώρησεν αὐτῷ τε καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ «κρίνειν καὶ ἀνακρίνειν καὶ ἀναθεωρεῖν πάσας τὰς συμπιπτούσας ἐκκλ/κὰς ὑποθέσεις τῶν καθ' ἡμᾶς μὲν ἐκκλησιῶν, ***τελουσῶν δὲ ὑπ' ἐξουσίαν τῆς θεοφρουρήτου Ἀρχῆς τῆς Βενετίας, τῶν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς***, καὶ ἀπόφασιν κατὰ νόμους ἐκθέσθαι πρόσφορον, ὡς πρόσωπον ἐπιφέρων ἡμέτερον καὶ πατριαρχικὸς ἐπίτροπος καὶ ἔξαρχος καὶ ὢν καὶ λεγόμενος...». Ἡ ὡς ἄνω διατύπωσις ὑπονοεῖ ἀναντιρρήτως καὶ τοὺς ὡσαύτως ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ Ἐνετικοῦ κράτους περιλαμβανομένας τὴν ἐποχὴν

---

1) ***Σπυρίδωνος Κ. Παπαγεωργίου*** ἱστορία τῆς ἐκκλησίας τῆς Κερκύρας. Κέρκυρα· 1920. σ. 5. 237. — ***Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδεία*** ΙΑ'. 897. ΙΑ'. 307.

ἐκείνην ***Ἰονίους νήσους***, πλὴν τῆς ***Λευκάδος*** διατελούσης τότε (1479-1684) ὑπὸ τουρκικὴν κατοχήν. [2]).

Ἰωαννίκιος Β΄ τῷ 1651 ἐπικυρῶν καὶ ἀναλύων διεξοδικώτερον τὰς προνομίας ταύτας ἐπέτρεψε τῷ αὐτῷ Ἀθανασίῳ Βελεριανῷ «ἐπιστατεῖν καὶ ἐφορᾶν πάσας τὰς ***κατὰ τόπον*** περὶ αὐτὸν ἐκκλησίας, καθ' ἡμᾶς μὲν οὔσας, ***ὑπὸ δὲ τὴν γαληνοτάτην ἀρχὴν τῶν Ἐνετῶν τελούσας***, καὶ διακυβερνᾶν τοὺς ἐν αὐταῖς λόγῳ ἀληθείας καὶ κρίνειν καὶ διακρίνειν καὶ ἀναθεωρεῖν πάσας τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις νομίμως καὶ κανονικῶς καὶ ἀποφαίνειν ὡς πρόσωπον ἡμέτερον καὶ πατριαρχικὸς ἐπίτροπος καὶ ὢν καὶ λεγόμενος καὶ οἷα χεὶρ δεξιὰ τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐνεργεῖν καὶ πράττειν τὰ τῇ εὐσεβείᾳ προσήκοντα πρὸς κοινωφελῆ καὶ ψυχωφελῆ σωτηρίαν καὶ τὰς χειροτονίας ἐπιτελεῖν διακόνων τε καὶ ἱερέων ἐν τῇ τῶν ***Κερκύρων νήσῳ***, καθ' ἣν δοθησομένην ἄδειαν παρὰ τῆς λαμπρᾶς καὶ μεγάλης καὶ κοσμοφήμου ἀρχῆς τῆς κλεινῆς Ἐνετίας. Πρὸς τούτοις δέ ποτε καὶ ἐν Κυρίῳ ἐκδημησάντων τοῦ τε ἀρχιεπισκόπου *Κεφαληνίας* καὶ *Ζακύνθου* καὶ τοῦ ἐπισκόπου ***Κυθήρων*** καὶ τῶν ὧδε ἀπαράντων, αὐτὸς οὗτος ὁ ἱερώτατος καὶ λογιώτατος μητροπολίτης Φιλαδελφείας, ὡς ἔξαρχος καὶ ἐπίτροπος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ***πρὸς πάσας τὰς ὑπὸ τὰς κλεινὰς Ἐνετίας ἐκκλησίας***, ἔχοι ἄδειαν, κατὰ τόπον ἐκλογῆς γινομένης, χειροτονεῖν ἑτέρους κατὰ τὴν ἐκκλ/ικὴν διατύπωσιν καὶ κανονικὴν ἀπόφασιν, ἄνευ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, ψήφων γινομένων ὑπὸ τριῶν ἐπισκόπων, τοὐλάχιστον ὑπὸ δύο, ἀνεπιλήπτως καὶ λαμβάνειν τὸ τῆς ἐκκλησίας δικαίωμα... καὶ τὸ μὲν φιλότιμον τοῦ ***Κεφαληνίας*** πέμπειν τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ, τὸ δὲ τοῦ ***Κυθήρων*** τῷ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας, ἵνα τὰ δίκαια τῶν μητροπολιτῶν διασώζοντο. Διὰ δὲ τὸ μῆκος τοῦ διαστήματος ἀπὸ τῶν Ἐνετιῶν εἰς ***Κύθηρα***, ἐχέτω ἄδειαν ὁ ἱ. οὗτος μ. Φιλαδελφείας πέμπειν ἔκδοσιν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ***Κεφαληνίας*** ἐπὶ τὸ χειροτονεῖν κατὰ τὴν ἐκκλ/κὴν διατύπωσιν ἐπίσκοπον *Κυθήρων*, κἂν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τὰς φήμας γίνεσθαι εἰς ὄνομα αὐτοῦ παρ' ἀμφοτέ-

---

[2]) Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ. Ἱστορικὸν ὑπόμνημα *Ἰωάννου Βελούδου*. ἔκδ. β΄. Βενετία. 1893 σ. 71.78 — ***τοῦ αὐτοῦ*** χρυσόβουλλα καὶ γράμματα τῶν οἰκουμ. πατριαρχῶν κλπ. Βενετία. 1893 σ. 42. — Κανονικαὶ διατάξεις, ***Μαν. Γεδεὼν*** τόμ. Α΄. ΚΠολις 1888 σ. 46 — ***τοῦ αὐτοῦ*** Πατρ. Πίνακες ΚΠολις 1890. σ. 571 — ***Διακόνου Γερμανοῦ Ἀθανασιάδου*** οἱ ἐν Βενετίᾳ ἀρχιερατεύσαντες μητροπολῖται Φιλαδελφείας ἐν ***Νέῳ Ποιμένι*** περιοδ. ἐν ΚΠόλει, ἔτος Δ΄. (1922) σ. 601. 607 ἑξ. — Ἐκκλ/ικὴ ἱστορία Μ. Διδυμοτείχου ***Φιλαρέτου Βαφείδου*** τόμ Γ΄. α΄. ΚΠολις. 1912 σ. 41. — Ἐκκλ/κὴ ἱστορία ***Α. Διομ. Κυριακοῦ*** τόμ. Γ΄. Ἀθῆναι. 1898 σ. 119.

ρων, τοῦ τε ***Κεφαληνίας*** καὶ τοῦ ***Κυθήρων***, ὥσπερ καὶ παρὰ τῶν ἐν ***Κερκύροις*** πρωτοπαπάδων καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ὄντων τῶν κλεινῶν 'Ενετιῶν...». Περὶ ***Λευκάδος*** οὐδεμία καὶ αὖθις γίνεται μνεία, ὡς ἰσχυόντων εἰσέτι τῶν ἀνωτέρω λόγων [3]).

'Εὰν ἡ ἐξαρχικὴ αὕτη δικαιοδοσία ἐξηκολούθησεν ὑπάρχουσα καὶ ἐπὶ τῶν ἀμέσων διαδόχων τοῦ 'Αθανασίου, δὲν εἶνε γνωστόν. Διονύσιος Δ΄ γράφων κατὰ Δ)βριον 1671 τῷ Μελετίῳ Χορτάκῃ (1657-77) ἀνέφερεν σὺν ἄλλοις καὶ τόδε, ὅτι ἡ μήτηρ 'Εκκλησία: «ἀπολαβοῦσα παρὰ τῆς σῆς ἱερότητος τὸ πάλαι νενομισμένον αὐτῆς φιλότιμον ***ἐπιδαψιλεύσει σοι καὶ αὐτῇ προσαντιχαριζομένη τὰ ἀνήκοντά σοι προνόμια καὶ ἔση μᾶλλον φιλοτιμούμενος***». 'Επεδαψιλεύθησαν ἆρά γε αὐτῷ τὰ προνόμια ταῦτα; Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι 'Ιάκωβος Α΄ ἀπολύων κατ' 'Απρίλιον 1680 τὴν συνοδικὴν Πρᾶξιν σχετικὴν πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν τοῦ νέου μ/του Φιλαδελφείας Γερασίμου Βλάχου (1680-85) δὲν ὀνομάζει αὐτὸν «πατριαρχικὸν ἔξαρχον», οὐδὲ λόγον ποιεῖται εἰδικὸν περὶ τῶν προνομίων τοῦ μ. Φιλαδελφείας ἐπὶ τῶν 'Ιονίων νήσων, ἀλλὰ γενικῶς περιορίζει τὰ κανονικὰ καὶ ποιμαντορικὰ αὐτοῦ δικαιώματα καὶ καθήκοντα ἐπὶ τῶν «ἐν τῇ παροικίᾳ καὶ ἀποικίᾳ ταύτῃ Χριστιανῶν» ὑπονοῶν πάντως ὑπὸ ταύτην τὴν ἐν Βενετίᾳ ὀρθόδοξον κοινότητα. Τοῦτο παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν Μελετίου τοῦ Τυπάλδου, χειροτονηθέντος τῇ 28 Μαρτίου 1686, ἐξακολουθῆσαν καὶ ἐφεξῆς μέχρις τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀπὸ Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου Σωφρονίου Κουτούβαλη, ᾧτινι κατὰ 'Ιανουάριον 1782 Γαβριὴλ Δ΄ ἐπεδαψίλευσε «κατὰ πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν... τὸ προνόμιον τοῦτο καὶ τὸν τίτλον καὶ τὴν σεμνὴν ἐπωνυμίαν καὶ διαφήμισιν τοῦ εἶναι καὶ λέγεσθαι ἔξαρχον ἡμῶν πατριαρχικὸν καὶ ἐξαρχικὴν κεκτημένον ἐξουσίαν ἐπί τε τῇ ὑποκειμένῃ αὐτῇ ἐνορίᾳ καὶ ἐπὶ τοῖς κατὰ καιροὺς πνευματικῶς προϊσταμένοις ἔν τε ταῖς ἁγιωτάταις ταύταις ἀρχιεπισκοπαῖς, τῆς τε ***Κεφαληνίας*** δηλονότι καὶ ***Ζακύνθου***, καὶ τῆς ***Λευκάδος*** καὶ ***ἁγίας Μαύρας*** καὶ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ***Κυθήρων*** καὶ οὕτω διαφημίζεσθαι καὶ παρὰ πάντων γινώσκεσθαι καὶ γνωρίζεσθαι ἔξαρχον ἡμῶν πατριαρχικὸν εἰς τιμὴν ἑαυτοῦ καὶ εὔκλειαν...» Περὶ ***Κερκύρας*** αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν γίνεται λόγος, ἄγνωστον διατί. Ἡ ἐξαρχικὴ ἰδιότης τοῦ Σωφρονίου ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (1790), μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τῆς βενετοκρατίας ὑπὸ τῶν Γάλ-

---

3) ***Ι. Βελούδου*** Χρυσόβ. κλπ. ὡς ἀνωτέρω σ. 49 — ***Γεδεὼν*** Πατρ. πίν. ὡς ἀνωτ. σ. 578 — ***τοῦ αὐτοῦ*** καν διατ. Α΄. σ. 53. — ***Γενναδίου Μ/του 'Ηλιουπόλεως*** Φωτίειος Βιβλιοθήκη Α΄. μέρος ΚΠολις 1933 σ. 32.

4) ***Βελούδου*** χρυσόβ. ὡς ἀνωτ. σ. 56 62. 98.— ***Γεδεὼν*** πατρ. πίν. σ. 596.667 — ***Νέος Ποιμὴν*** Δ΄. 610. 612. 620.

λων (Ἰούνιος 1799) τὰ πράγματα μετεβλήθησαν καθ' ὁλοκληρίαν.

Τὴν **γαλλικὴν** κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν Ἰονίων νήσων διεδέχθη μετ' οὐ πολὺ ἡ **ρωσσοτουρκική**. Ἐπὶ ταύτης, κατόπιν σχετικοῦ διαβήματος τῶν ἐν **ΚΠόλει** οἰκείων προξένων, Νεόφυτος Ζ'. κατὰ Σ)βριον 1799 προέβη συνοδικῶς εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ μητροπολιτικοῦ θεσμοῦ καὶ ἀξιώματος ἐν Κερκύρᾳ, εἰς τὸν προβιβασμὸν τῶν ἀρχιεπισκοπῶν Κεφαλληνίας-Ζακύνθου καὶ Λευκάδος-Ἁγίας Μαύρας εἰς μητροπόλεις καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν «ἐκδόσεων» (ἀδειῶν κανονικῶν) πρὸς χειροτονίαν καὶ ἀποκατάστασιν ποιμένων ἐν ταῖς χηρευούσαις μητροπόλεσι Κερκύρας καὶ Λευκάδος. Ἀκολούθως τὸ Σύνταγμα τοῦ 1806 ἐμερίμνησε καὶ περὶ τῆς ἐκκλ/ικῆς διοργανώσεως τῶν νήσων, ταύτην δὲ συνεπλήρωσεν ἡ **β' γαλλικὴ** κυριαρχία (1807) καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα **ἀγγλικὴ** προστασία (1814) ὁρίσασα ἐν τῷ κατ' Ἀπρίλιον 1817 ψηφισθέντι νέῳ Συντάγματι σχετικά, ἔχοντα ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς:

Διὰ μίαν ἑκάστην τῶν ἑπτὰ νήσων θὰ ὑπάρχῃ ἀνὰ εἷς ἀρχιερεύς, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἑπτά, ἐξ ὧν τέσσαρες μητροπολῖται (Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου καὶ Λευκάδος), εἷς ἀρχιεπίσκοπος (Κυθήρων) καὶ δύο ἐπίσκοποι (Παξῶν καὶ Ἰθάκης). Ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν θὰ διενεργῆται ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου κατὰ τὰ ἐπιτοπίως ἰσχύοντα, ἡ δὲ χειροτονία αὐτῶν θὰ γίνηται κατόπιν «ἐκδόσεως» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ζητουμένης καὶ ἀποστελλομένης διὰ τοῦ ἐν ΚΠόλει Ἄγγλου πρεσβευτοῦ. Εἷς τῶν ὡς ἄνω τεσσάρων μητροπολιτῶν ἐναλλὰξ καὶ ἐπὶ πενταετίαν θὰ προΐσταται τῆς Ἰονίου Ἐκκλησίας, **ἔξαρχος** καλούμενος καὶ ἔχων τὸν βαθμὸν καὶ τὰς τιμὰς Γερουσιαστοῦ. Οὗτος διαμένων ἐν Κερκύρᾳ, πρωτευούσῃ τοῦ Ἰονίου κράτους, κατὰ τοὺς τρεῖς μῆνας, καθ' οὓς ἡ βουλὴ θὰ συνεδριάζῃ, θὰ προτείνῃ αὐτῇ τοὺς καταλλήλους διὰ τὴν ἐκκλ/ικὴν εὐταξίαν νόμους [5]).

Τὰ ἀνωτέρω θὰ ὑπεβάλλοντο τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ πρὸς ἔγκρισιν οὕτω καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως. Λόγῳ ὅμως τῆς πολιτικῆς ἀνωμαλίας τῶν χρόνων ἐκείνων ἀναβληθεῖσα ἡ ἔγκρισις αὕτη μόλις κατὰ Φεβρουάριον 1823 ἐδόθη διὰ πατριαρχ. καὶ συνοδικοῦ γράμματος Ἀνθίμου Γ' ἐπευλογήσαντος σὺν ἄλλοις τὴν εἰς ἰδίας ἐπαρχίας ἀποκατάστασιν τῶν νήσων Ζακύνθου, Παξῶν καὶ Ἰθάκης καὶ δὴ τῆς μὲν πρώτης εἰς μητρόπολιν, τῶν δὲ δύο ἄλλων εἰς ἐπισκοπὰς καὶ ἀποδεξαμένου τὴν διαδοχικὴν πρόσκλησιν τῶν τεσσάρων μητροπολιτῶν

5) *Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ.* Ι'. 674. ΙΓ' 77 ἑξ.— ***Σ. Παπαγεωργίου*** ὡς ἀνωτέρω σ. 128. 134. 135. 138. — Ἀρχ. ***Χρυσ. Παπαδοπούλ.*** ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Α'. Ἀθῆναι 1920 σ. 17 ἑξ.

εἰς παρεδρίαν «ἐν τῇ τοπικῇ συνελεύσει», «ἐπὶ διευθετήσει ἀκριβεστέρᾳ τῶν ἀνηκουσῶν ἁπάσαις ταῖς νήσοις ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων». Τὰ καθήκοντα τοῦ ἑκάστοτε προσκαλουμένου μητροπολίτου καθορίζονται σαφῶς ἐν τῷ ὡς ἄνω συνοδικῷ γράμματι· ὀφείλει δηλ. οὗτος «παρουσιάζειν ἐν τῇ συνελεύσει (Ἰονίῳ βουλῇ), ἐπακροᾶσθαι τῶν ἀναφερομένων αὐτοῖς ποιμαντικῶν ὑποθέσεων καὶ διακηρύσσειν καὶ διενεργεῖν αὐτὰς συμφώνως τοῖς θείοις νόμοις καὶ ἱεροῖς κανόσιν ἐπὶ συμφέροντι τῶν εὐλογημένων κατοίκων χριστιανῶν καὶ εὐκοσμίᾳ τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν.....μὴ προαρπάζειν τὰ προνόμια τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως μηδὲ πράττειν τι περιττὸν ἐπὶ καταφρονήσει τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ καὶ βλάβῃ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ...». Ἀργότερον σαφῶς ἀνεγνωρίσθη αὐτῷ ἡ ***ἀρχιερατικὴ προεδρεία τῆς Ἑπτανήσου*** [6] καὶ ***ἡ ἐξαρχικὴ ἰδιότης*** μετὰ καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ συγκαλεῖν, χρείας ἐμπεσούσης, καὶ ***σύνοδον*** [7].

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν τοῦτο διοικητικὸν σύστημα τῆς Ἑπτανήσου, ἰδιόρρυθμον ἐν μέρει, διαφυλάττον δὲ τὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου προνόμια ἐν τῷ μνημοσύνῳ τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος καὶ τῇ ἐκδόσει ἀδείας πατριαρχικῆς ἐν περιπτώσει χειροτονίας νέων ἀρχιερέων, ὑφίστατο μέχρις Ἰουλίου 1866, ὅτε Σωφρόνιος ὁ Γ′ χειραφετήσας τὰς ἐν λόγῳ ἐπαρχίας ἀπὸ πάσης ἐξαρτήσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὑπήγαγεν αὐτὰς ὑπὸ τὴν κανονικὴν προστασίαν τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκδοὺς καὶ σχετικὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πρᾶξιν.

*
* *

Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Σιγίλλιον Νεοφύτου Ζ′ [8].

† *Νεόφυτος ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.*

Ἐπὶ πολλῶν ἄν τις ἴδοι τὸ περὶ τὰ συμπίπτοντα συνετὸν καὶ τὸ περὶ τοῦ κοινῇ συμφέροντος ἐπιμελὲς τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐφ' ὧν τε καθ' ἑκάστην εὐφυῶς μάλα νῦν μὲν ἀνιεῖσα, νῦν

---

6) Κύριλλος Ζ′ ἀπαντητικῶς εἰς γράμμα (11 Φεβρ. 1856) τοῦ Κεφαλληνίας Σπυρίδωνος συγχαρέντος αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει εἰς τὸν οἰκουμ. θρόνον ἐπισημειοῖ τὰ ἑξῆς: «συνῳδὰ τῇ ἐκκλ/κῇ τάξει, ἅμα τῇ θείῳ ἐλέει πατριαρχείᾳ ἡμῶν διηυθύναμεν ἐγκύκλιον εἰδοποιητικὴν ἐπιστολήν, ***ὥσπερ ταῖς λοιπαῖς ὀρθοδόξοις ἐκκλησίαις οὕτω καὶ πρὸς τὴν ἀρχιερατικὴν προεδρείαν τῆς ἑπτανήσου ἔχοντα ἱερώτατον μητροπολίτην Κερκύρας***, ἀξιώσαντες τὴν αὐτοῦ ἱερότητα διακοινῶσαι καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτόθι συναδελφοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσι τὴν ἐν τῇ πνευματικῇ ταύτῃ περιωπῇ ἀποκατάστασιν ἡμῶν...» (***Κωδ.*** Πατρ. Ἀρχειοφ. ΛΒ′. σ. 24).

7) Τὸ ***Κωδ.*** Π. Ἀρχ. Λ Β′ 480.

8) ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. Η′ 334.

δὲ ἀντιτείνουσα τὰς τῶν πραγμάτων χορδὰς πρὸς τοὺς τῶν περιστάσεων φθόγγους ἐμμελεστάτην τὴν τῆς διοικήσεως ἀνακρούεται ἁρμονίαν καὶ ἐν οἷς μὲν ὑπὲρ τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν γενναίαν τὴν πρόνοιαν καταβάλλεται τὰ γ' εἰς δύναμιν ἐπιμελουμένη, ὅπως τῶν μὲν ἀγαθῶν τὰ μὲν προσόντα αὐτοῖς διαφυλαχθῇ, τὰ δὲ μὴ ὑπάρχοντα προσγένηται· τῶν δὲ κακῶν τὰ μὲν προσόντα πόρρω που ἀποβληθῇ, τὰ δὲ γενόμενα ἂν διακωλυθῇ. Τοῦτο μὲν οὖν ἔργον ἑαυτῆς οἶδεν αὕτη ἡ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ τοσαῦτα αὐτὴν ἐξενηνοχυῖαν εὕροι ἄν τις τὰ παραδείγματα, ὥστε καὶ τοὺς μὴ πάνυ εὐνοϊκῶς ἔχοντας οὐκ ἂν ἐξάρνους δύνασθαι γενέσθαι μὴ οὐχὶ πρότερον τὴν αἰδῶ ἀποβαλόντας, εἰ μὴ μέλλοιεν ἁλίσκεσθαι ψεύδους· οὕτως οὖν καὶ τὰ περὶ τῶν ἀρχιερατικῶν παροικιῶν οὐ παύεται ἀεὶ διοικουμένη εὐφυῶς τε καὶ ἐμμελῶς ὁ καθ' ἡμᾶς οὑτοσὶ ἁγιώτατος πατριαρχικὸς οἰκουμενικὸς καὶ ἀποστολικὸς θρόνος. Ἴσους μὲν γὰρ ἀλλήλοις πρὸς τὴν τοῦ μυστηρίου ὑπερφυᾶ δύναμιν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς ἡ ἁγία ἡμῶν ἐκκλησία παραδίδωσι, καὶ τῷ μὲν πλεῖον, τῷ δὲ ἔλαττον μετεῖναι τῆς θείας ταύτης δυνάμεως οὐκ ἄν τις εὐσεβῶς οὔτ' εἴποι οὔτε φρονήσειεν. Οἱ μέν τοι θεῖοι καὶ ἱεροὶ πατέρες τῶν σφῶν ἐπιμελούμενοι διαδόχων, ὅπως μηδ' ὁτιοῦν ἑαυτοὺς ἀπεχθανομένους ἀλλήλοις παρέξονται, ὅριά τε διηγόρευσαν εἶναι ἐφ' ὅσον γῆς ἔσται ἡ ἑκάστου ἀρχιερατεία ἐμμένουσα, καὶ εἰς μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπὰς καὶ ἐπισκοπὰς τὰς ἐπαρχίας διαταξάμενοι, τάξεις ἔθηκαν καθ' ἃς ἐμμελῶς πρὸς ἀλλήλους προσενεχθήσονται. Ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς ὑπερφυοῦς δυνάμεως θεῖον καὶ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχον πρόσεστι τοῖς ἀρχιερεῦσι, τὰ δ' ὅρια καὶ αἱ τάξεις ἀνθρώπινα καὶ ἄλλοτε ἄλλως μεταβάλλοντα καθορᾶται τοῖς πάλαι τε καὶ τοῖς ἔπειτα ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις· εἰ γὰρ τις τὰς ἀρχαίας τε καὶ τὰς καθ' ἡμᾶς ἐπέλθοι διατυπώσεις, ἄντικρυς εἴσεται τῶν ἐπαρχιῶν τας μὲν παντάπασι ἐκλελοιπείας, τὰς δὲ εἰς τὸ μεῖζον ἢ ἔλαττον τοῖς ὁρίοις μεταβεβλημένας, καὶ τὰς μὲν ἐξ ἐπισκοπῶν εἰς ἀρχιεπισκοπάς, τὰς δὲ εἰς μητροπόλεις τῇ τιμῇ προηγμένας ἢ τοὐναντίον ἀπ' ἐκείνων εἰς ταύτας μεταπεπτωκυίας. Τούτῳ οὖν τῷ ἀρχαίῳ ἔθει ἡ ἄποπτος καὶ ὑπερτάτη περιωπὴ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου τουτουὶ πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου τελέως ἐπένευσε χρήσασθαι καὶ περὶ τὰς ἁγιωτάτας ἀρχιερατικὰς παροικίας τῶν κατὰ τὸ Ἰόνιον πέλαγος νήσων, ἐκ παλαιοῦ ἐκκλησιαστικῶς ὑποκειμένων τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ πατριαρχικῷ ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ, ὡς φαίνεται ἐν ταῖς περὶ τούτων διατυπώσεσιν· ἔμελλον γὰρ ἄρα αὗται μεγάλαι ἤδη ἐφ' ἡμῖν ἀρθεῖσαι διττῶς εὐτυχήσειν, πολιτικῶς τε καὶ ἐκκλησιαστικῶς· ἡ μὲν γὰρ Κέρκυρα, τῶν πάνυ ἀρχαίων καὶ ἐπισήμων μητροπόλεων οὖσα, ἔτη ἤδη τριακαίδεκα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἀφῄρητο τὴν θείαν καὶ ἀρχιερατικὴν

ἐπίσκεψιν, οἱ δ' ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἐλεεινῶς ἀπεστέρηντο γνησίου, νομίμου καὶ κανονικοῦ ἀρχιερέως, ἔναγχος δὲ πρὸς τὰς δεήσεις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει προξένων αὐτῶν, ντεπουτάτων κατ' ἐκείνους λεγομένων, κατὰ τὸν εἰωθότα ἔλεον τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, ἐξέδομεν γνώμῃ κοινῇ καὶ συνοδικῇ, ἐκκλησιαστικὴν ἔκδοσιν πρὸς ἀποκατάστασιν γνησίου, νομίμου καὶ κανονικοῦ μητροπολίτου Κερκύρας, ὅτι καὶ ἐπὶ ἔτη τοσαῦτα μηδ' ὁτιοῦν ἐξετράπησαν τῶν ἱερῶν δογμάτων τῆς εὐσεβοῦς καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, ἀλλ' ἀμέμπτως καὶ ἀκριβῶς πάντα διατετηρηκότες ἀνεφάνησαν, ἐξ ἧς ἐπιδείκνυνται ἤδη εὐπειθείας πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν· οὕτως οὖν ἀνέλαβον οἱ Κερκυραῖοι, χάριτι θείᾳ, τὴν πάνυ ἀρχαίαν ἀρχιερατικὴν ἐπίσκεψιν καὶ ταύτῃ εὐτυχήσαντες. Οὐ μὴν δ' ἀλλὰ οἱ αὐτοὶ πρόξενοι ἐμφανίσαντες ἡμῖν ἤδη γράμμα τῶν ἁγιομαυριτῶν διηγούμενον ὅτι ἡ ἁγιωτάτη ἀρχιεπισκοπὴ Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας ἀπροστάτευτος ἀπελείφθη, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος **Ἰωακεὶμ** τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος, τὸ ἐκεῖ τῆς Ἁγίας Μαύρας σενάτον εἰδότες τὸν ***Παρθένιον*** σπουδαῖον μὲν τοῖς ἤθεσι, τῶν δὲ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πεπειραμένον, ὡς καὶ ἐπίτροπον γενόμενον τοῦ ῥηθέντος μακαρίτου Ἰωακείμ, καὶ ὅλως ἄξιον ἀρχιερατικῆς προστασίας, κοινῇ δέονται ἐκδοθῆναι παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικὴν ἔκδοσιν πρὸς χειροτονίαν καὶ νόμιμον ἀποκατάστασιν τοῦ εἰρημένου Παρθενίου εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας. Τοιοῦτον οὖν γράμμα ἐμφανίσαντες ἡμῖν οἱ ῥηθέντες ντεπουτάτοι, ἰταλιστὶ γεγραμμένον, προσέθηκαν καὶ ἀπὸ στόματος δεήσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ τῶν δύο ἀρχιεπισκοπῶν Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας καὶ Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθου, τῶν ὑποκειμένων ἐκκλησιαστικῶς ἐκ παλαιοῦ τῷ καθ' ἡμᾶς τουτῳῒ ἁγιωτάτῳ πατριαρχικῷ θρόνῳ, ὅπως ἑκατέραν προβιβάσωμεν εἰς μητρόπολιν δι' ἰδίων ἡμετέρων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν σιγγιλιωδῶν γραμμάτων. Ἐπεὶ δὲ ἐκ παλαιοῦ εἴθισται τῇ ἐκκλησίᾳ τὰ τοιαῦτα μεταποιεῖν ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις, οἱ δὲ Κερκυραῖοι χριστιανοὶ εὐτύχησαν ἔναγχος τιμηθέντες παρὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀρχαίαν ἀναλαβόντες ἀρχιερατικὴν ἐπίσκεψιν, ἵνα δὲ μηδὲ οἱ τῶν ῥηθεισῶν ἀρχιεπισκοπῶν εὐλογημένοι ὀρθόδοξοι χριστιανοί, οἵτινες καὶ αὐτοὶ διετήρησαν ἀμέμπτως τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ τὸ προσῆκον σέβας κατὰ θεῖον ζῆλον ἀπονέμουσι πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἵνα οὖν μηδ' αὐτοὶ ἄμοιροι παροραθῶσι τῆς ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς, μηδὲ μέμψις τις αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους ἀπολειφθῇ, εὐμενῶς ἐδεξάμεθα καὶ τὴν δέησιν ταύτην ὡς εὔλογον οὖσαν, καὶ γνώμῃ κοινῇ καὶ συνοδικῇ ἐπενεύσαμεν προβιβάσαι τὰς εἰρημένας δύο ἀρχιεπισκοπὰς εἰς μητροπόλεις δι' ἰδίων ἡμετέρων πατριαρχικῶν καὶ συνο-

δικῶν σιγγιλιωδῶν γραμμάτων. Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ἵνα ἡ ρηθεῖσα ἁγιωτάτη ἀρχιερατικὴ παροικία Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας, διὰ τὰς ἀνωτέρω εἰρημένας εὐλόγους αἰτίας, ὑπάρχῃ τοῦ λοιπος προβιβασμένη εἰς ***μητρόπολιν***, καὶ ὁ ἐν αὐτῇ κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος ὑπάρχῃ καὶ λέγηται καὶ γράφηται ***ἱερώτατος μητροπολίτης Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας***, κατὰ τοὺς λοιποὺς ἡμετέρους μητροπολίτας, γινωσκόμενος μέλος γνήσιον καὶ ἀναφαίρετον ἐσσεὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὡς οὐκ ἀπ' ἐλπίδος ὂν ὅτι καὶ τοῦ λοιποῦ οὐ μόνον τοῖς ἱεροῖς δόγμασι τῆς εὐσεβείας ἡμῶν ἐμμενοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπαυξήσουσι τὸν θεῖον καὶ χριστιανικὸν αὐτῶν τοῦτον ζῆλον καὶ τὸ ὀφειλόμενον σέβας καὶ τὴν προσήκουσαν εὐπείθειαν καὶ ὑποταγήν, ποιμὴν τε ὁμοῦ καὶ ποίμνιον, ἐπιδείξονται πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἐπὶ τούτο.ς οὖν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα καταστρωθὲν κἀν τῷ ἱερῷ κώδηκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐδόθη εἰς τὴν ἁγιωτάτην μητρόπολιν Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αωηθ' κατὰ μῆνα σεπτέμβριον, ἰνδ. Γ'.

† ***Νεόφυτος ἐλέῳ Θεοῦ κλπ.***

† Ὁ Ἐφέσου ***Σαμουήλ*** † — ὁ Ἡρακλείας ***Μελέτιος*** — † ὁ Κυζίκου ***Ἰωακείμ*** — † ὁ Νικομηδείας ***Ἀθανάσιος*** — † ὁ Νικαίας ***Καλλίνικος*** — † ὁ Χαλκηδόνος ***Ἱερεμίας*** — † ὁ Δέρκων ***Μακάριος*** — † ὁ Θεσσαλονίκης ***Γεράσιμος*** — † ὁ Τουνόβου ***Ματθαῖος*** — † ὁ Προύσης ***Ἄνθιμος*** — † ὁ Νεοκαισαρείας ***Ἡσαΐας*** — † ὁ Λαρίσσης ***Διονύσιος*** — † ὁ Ἀγκύρας ***Ἰωαννίκιος*** — † ὁ Παροναξίας ***Νεόφυτος*** — † ὁ Βιδύνης ***Γρηγόριος.***

(συνεχίζεται)

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἐπὶ τῇ ἀναρρώσει τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀτατοὺρκ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τῇ Αὐτοῦ Ἐξοχότητι τὸ κάτωθι τηλεγράφημα:

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας Ἀτατούρκ,

Εἰς Ἄγκυραν.

Ἡ ἐκ τῆς ἐλαφρᾶς ἀδιαθεσίας ἀνάρρωσις τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος βαθέως ἐχαροποίησε καὶ ἡμᾶς· Εὐχόμεθα Ὑμῖν ὑγείαν ἀμετάπτωτον καὶ μακρότητα ἡμερῶν, ἵνα ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης συνεχίζῃ τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῆς προσφιλοῦς ἡμῶν Πατρίδος ἔργον.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης
Βενιαμίν.

2/4/938.

Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς.

Καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι τῆς Μ. Ἑβδομάδος διεξήχθησαν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ μετὰ πολλῆς ἐκκλησιαστικῆς κατανύξεως, προεξαρχούσης πάντοτε τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνεχοροστάτησαν τῇ Μ. Πέμπτῃ πρωΐ οἱ σεβ. Μητροπολῖται Προύσης, Θεοδωρουπόλεως, Λαοδικείας καὶ Αἴνου, ἑσπέρᾳ Προύσης, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Θεοδωρουπόλεως — τῇ Μ. Παρασκευῇ πρωΐ Προύσης, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως καὶ Λαοδικείας, τῇ δὲ ἑσπέρᾳ Θεοδωρουπόλεως, Λαοδικείας καὶ Φιλαδελφείας. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν 12 Εὐαγγελίων τῆς Μ. Πέμπτης ἐγένετο τοῦ μὲν πρώτου ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν δὲ ἐφεξῆς ὑπὸ τῶν συγχοροστατησάντων Αὐτῇ σεβ. Μητροπολιτῶν, τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως, τοῦ Μ. Ἀρχιμανδρίτου, τοῦ Μ. Συγκέλλου, τῶν δύο πατριαρχικῶν ἐφημερίων καὶ τοῦ τελευταίου ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου. Κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Μ. Παρασκευῆς ὁ σεβ. Μ/της Λαοδικείας ἐκήρυξε τὸν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος φυλλαδίου κατακεχωρισμένον λόγον.

Ἡ λαμπροφόρος Ἀνάστασις.

Τὸν ὄρθρον τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης, Ἡλιουπόλεως, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως καὶ Λαοδικείας. Τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ Πατριαρχικὴν Ἐγκύκλιον πρὸς τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος. Ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀναστάσεως ἐγένετο περὶ ὥραν 10.15′ π.μ. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, προσελθοῦσα εἰς τὴν Αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ ἐνεδύθη ἐκεῖ τὴν Πατριαρχικὴν στολὴν τῆς Τιβεριάδος καὶ ἀκολούθως κατῆλθε, συμπαραστατουμένη ὑπὸ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως καὶ Λαοδικείας, ἐν ἀρχιερατικῇ ἀμφιέσει, εἰς τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναόν, τῶν χορῶν ψαλλόντων ἐμμελῶς ***τὸ Ἀναστάσεως ἡμέρα.*** Τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος εἰς διαφόρους γλώσσας: ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Συνθρόνου ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἑλληνιστί — ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπὸ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης τουρκιστί, Ἡλιουπόλεως γαλλιστί, Θεο-

δωρουπόλεως λατινιστί, Χριστουπόλεως ρουμανιστί καὶ Λαοδικείας γερμανιστί — ἀπὸ θέσεων ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπὸ διαφόρων κληρικῶν: τοῦ ρώσσου ἀρχιμ. Ἰωνᾶ ρωσσιστί, τοῦ σέρβου πρωθιερέως κ. Χαϊδούκοβιτς σλαυωνιστί, τοῦ πρωθιερέως τῆς ἀγγλ. Ἐκκλησίας κ. Ὄκλεη ἀγγλιστί, τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιμ. Γερασίμου ἀλβανιστί, τοῦ ἱερέως Καλλινίκου ἀρμενιστί, τοῦ τριτεύοντος τῶν πατριαρχικῶν διακόνων Μελετίου ἰταλιστί, τοῦ διακόνου Γεωργίου Ἀναστασιάδου σερβιστί — καὶ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου καὶ αὖθις ἑλληνιστί. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἑσπερινοῦ ἡ ἐκκλησιαστικὴ πομπὴ ἀνασχηματισθεῖσα ἀνῆλθεν εἰς τὸ Μέγα Συνοδικὸν ἔνθα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν προσελθόντων εἰς τὴν τελετὴν τοῦ ἑσπερινοῦ, διανείμασα αὐτοῖς τὰ εἰθισμένα πασχαλινὰ ᾠά.

Παρέστησαν κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ὁ ὑποδιοικητὴς Φατὶχ κ. Ἰχσὰν Σακιζλῆ μετὰ τῶν ἐπάρχων Φατὶχ καὶ Φαναρίου, — οἱ Γενικοὶ Πρόξενοι: Γιουγοσλαυΐας κ. Βούκοτιτς, Ρουμανίας κ. Ν. Λουκασίεβιτς, Τσεχοσλοβακίας κ. Γρεγκὸρ μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ, καὶ Ἀλβανίας κ. Ἀσὰφ Τζατζούλη μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ, οἱ Ὑποπρόξενοι: Ἑλλάδος κ. Θ. Γρίβας, Γαλλίας κ. Ροβέρτος Εὔμερη μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ, Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Τζόνσον μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ καὶ Βραζιλίας κ. Γαζιάδης μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ, — οἱ Ἀρχιγραμματεῖς τῶν Γενικῶν Προξενείων: Γερμανίας κ. Τρὸστ μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ καὶ Ρουμανίας κ. Μπιμπέσκο μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Πολωνίας κ. Παπαζιάν, ὁ διευθυντὴς τῆς χριστιανικῆς ἑνώσεως τῶν νέων κ. Μπέκερ μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τῶν Πατριαρχείων, ἀντιπρόσωποι τῶν ἐφοριῶν καὶ ἐπιτροπῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων ἐπαρχιῶν καὶ πλεῖστοι ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ ὁμογενοῦς ἰατρικοῦ, καθηγητικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κόσμου.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπὶ ὑποβολῇ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῶν συγχαρητηρίων τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων ὁ Πρόεδρος τοῦ Πνευματικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου ἀρχιμ. κ. Zarmayr ἐν συνοδείᾳ τοῦ Γραμματέως τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τοῦ αὐτοῦ Πατριαρχείου κ. Aram Sirinyan. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ προσῆλθε καὶ ἀντιπροσωπεία τῶν ἐνταῦθα Συροχαλδαίων.

Ἡ ὑποβολὴ συγχαρητηρίων καὶ διανομὴ ᾠῶν, διαρκέσασα μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς, ἐξηκολούθησε καὶ τὴν ἐπιοῦσαν Δευτέραν, καθ' ἣν προσῆλθεν ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανὸς μετὰ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου, ὁ ἱερὸς κλῆρος, αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν ἱ. ναῶν καὶ πλῆθος ὁμογενῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα ἀπὸ μέρους τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Προέδρων τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τῶν ἀρχηγῶν τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν, τῶν ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου καὶ διαφόρων προσωπικοτήτων, πρὸς οὓς καὶ ἀπήντησε καταλλήλως. Τὴν Δευτέραν τοῦ Πάσχα ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀντεπεσκέφθη αὐτοπροσώπως κατ' οἶκον τοὺς ἐν Φαναρίῳ, Πέραν καὶ Βοσπόρῳ σεβ. συνοδικούς, διὰ δὲ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τῇ συνοδείᾳ τοῦ Μ. Διερμηνέως ἢ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων, τὴν μὲν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα ἀντισυνεχάρη τοὺς Γενικοὺς Προξένους τῶν Ὀρθοδόξων Κρατῶν, τὰς δὲ ἐφεξῆς ἡμέρας ἀντεπεσκέφθη τοὺς ἐκ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν προσελθόντας καὶ τοὺς τῶν λοιπῶν ξένων κρατῶν ἀντιπροσώπους.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

— Ἐκτὸς τῶν ἀλλαχοῦ σημειωθεισῶν Πατριαρχικῶν χοροστασιῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ : κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων καὶ τὰς ἀκολουθίας τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου τοῦ μηνός, συγχοροστατησάντων Αὐτῇ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου (8 μ.) τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Ἴμβρου, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως, Λαοδικείας καὶ Αἴνου, κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μ. Κανόνος, τὰ Μ. Προκείμενα τῶν Κυριακῶν καὶ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, συγχοροστατησάντων Αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων, Θεοδωρουπόλεως καὶ Αἴνου.

— Ἡ Α.Θ. Παναγιότης παρακλήσει τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν ἐχοροστάτησεν ἐπίσης ἐν τῷ ἱ. ναῷ Εὐαγγελιστρίας (Προπόδων Ταταούλων) τῇ Δ′ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν (3 μ.) καὶ ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῶν ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας τῇ Ε′ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν (10 μ). Κατὰ τὰς δύο τελευταίας Πατριαρχικὰς χοροστασίας τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν οἱ πανοσιολ. Δευτερεύων τῶν πατριαρχικῶν διακόνων Μάξιμος καὶ Τριτεύων Μελέτιος.

Κατὰ τὰς ὡς ἄνω δύο ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ χοροστασίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὡς καὶ κατὰ τὴν Παρασκευὴν τῆς Διακαινησίμου (29 μ.), ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐχοροστάτησε, κατὰ τὴν τάξιν, ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Πατριαρχικὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου διηρώτησε τὰ τῆς ὑγείας τοῦ κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἀσθενήσαντος ἐντιμοτάτου κ. Λ. Γάφου, Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος, διαβιβάσασα ἅμα τὰς ὑπὲρ ἀναρρώσεως τῆς αὐτοῦ Ἐντιμότητος εὐχὰς Αὐτῆς.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια καὶ εὐχαί.

— Ἐπὶ τοῖς τελεσθεῖσι τῇ 27ῃ Ἀπριλίου γάμοις τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀλβανίας Ζώγου τοῦ Α′ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τὰς εὐχὰς Αὐτῆς διεβίβασεν, ἐπισκεφθεὶς ἐπὶ τούτῳ τὸν ἐνταῦθα Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἀλβανίας κ. Ἀσὰφ Τζατζούλη, ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

— Τῇ 17ῃ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Πάσχα παρὰ Ἀγγλικανοῖς κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ ἐν Πέραν Ἀγγλικανικῷ Ναῷ θείαν λειτουργίαν παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διαβιβάζων τὰς εὐχὰς Αὐτῆς ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων κ. Εὐθυμ. Μαυρίδου.

— Ἐπὶ τῷ αὐθημερὸν ἑορτασθέντι ἁγίῳ Πάσχα παρ' Ἀρμενίοις ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων καὶ διεβίβασε τὰς ἑορτίους προσρήσεις Αὐτῆς, ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, ὡσαύτως μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου.

— Ὁμοίως ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως, ἐπισκεφθεὶς τὰ αὐθημερὸν ἑορτάζοντα τὸ Πάσχα τῶν ἀγγλικανῶν ἢ τῶν καθολικῶν ξένα Γενικὰ Προξενεῖα ἀφῆκεν ἐπισκεπτήρια ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Πατριαρχικὸς Ναός.

— Τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου (25 μ.) θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὁ σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

— Τοῦ β′ δομεστίχου τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ κ. Πρ. Τοπάλογλου

προσληφθέντος εἰς τὴν διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ μουσικολ. Ἄρχοντος Λαμπαδαρίου κ. Κ. Πρίγγου κενωθεῖσαν θέσιν δεξιοῦ ἱεροψάλτου τοῦ ἐν Ταταούλοις ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ προεκρίθη καὶ διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, χειροθετηθεὶς παρ' Αὐτῆς ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ, ὁ δεξιὸς ἱεροψάλτης τοῦ ἐν Διπλοκιονίῳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Παναγίας (Παλαιοῦ Μπάνιου) κ. Δημ. Μαγούρης.

Θεῖον Κήρυγμα

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα, ἐπὶ τῇ διαγενομένῃ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ἐκήρυξαν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ, ἐκτὸς τῶν ἑκασταχοῦ ἱερουργησάντων ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ κηρύττειν τὸν θεῖον λόγον ἐκ τῶν ἱερατικῶς προϊσταμένων τῶν ἱ. ναῶν καὶ τῶν τακτικῶν ἱεροκηρύκων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐκτάκτως ὁρισθέντες ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ καὶ Μ. Ἱεροκήρυξ Φιλόθεος ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων καὶ οἱ πανοσιολ.: Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Π. Ταξιαρχῶν Βαλατᾶ τῇ Δῃ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν — Τριτεύων κ. Μελέτιος ἐν τῷ ἱερῷ ἁγιάσματι Βλαχερνῶν κατὰ τὴν τελευταίαν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, — Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Μελίτων αὐθημερὸν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίου Νικολάου Τζιβαλίου καὶ τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Παναγίας Μουχλίου, — Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Ἰσίδωρος ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου κατὰ τὴν τελευταίαν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, — καὶ ὁ ἱερολογιώτατος διάκονος κ. Γεώργιος Ἀναστασιάδης ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Μ. Παρασκευῆς.

Ἡ Τελεταρχικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἀπετελέσθη, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Δωροθέου, ἐκ τῶν ἐνδεδειγμένων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς ὑπαλλήλων, ἐκ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ κ.κ. Γ. Μιχοπούλου, Β. Μαυρίδου, Χ. Ἁγνιάδου, Γ. Κοντογιάννη, Γ. Γεωργιάδου καὶ τῶν κ.κ. Δ. Νάτσινα, Ν. Καλαμαρτζῆ, Α. Ἰατροπούλου, Σ. Ζερβοπούλου, Ν. Ψάθη, Δ. Κίκη, Θ. Ἀγαλλιάδου, Π. Πετροπούλου, Κ. Βάτη, Μ. Γκιοβούσογλου, Ἐμμ. Μελιταίου, Ἀρ. Περβάνογλου, Δ. Τριανταφυλλίδου, Ἰ. Σεΐσογλου, Δ. Πανέρη, Χρ. Καραμποδός καὶ Π. Κανάκη.

Ἐπισκέψεις.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐπεσκέφθησαν τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι οἱ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐνταῦθα συγκληθέντων Διαβαλκανικῶν Συνεδρίων Οἰκονομολογικοῦ καὶ Τύπου ἐλθόντες εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν Ἀντιπρόσωποι τῆς Γιουγοσλαυΐας, Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος. Αἱ ἀντιπροσωπεῖαι προσῆλθον ἐν σώματι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ 6ῃ, 7ῃ καὶ 8ῃ τοῦ μηνός.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέφθη τὰς ἀντιπροσωπείας ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Μ. Διερμηνέως.

Ὡσαύτως προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι:

— Τῇ 13ῃ Ἀπριλίου ἡ ἑλληνὶς καλλιτέχνις ἀοιδὸς κυρία Κλειὼ Καραντινοῦ·

— Τῇ 19ῃ ὁ ἐκ Καΐρου βιομήχανος κ. Z. P. Sheridan.

— Τῇ 25ῃ ὅμιλος ἐκδρομῆς μαθητριῶν τοῦ Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς διευθυντρίας τοῦ Παρθεναγωγείου κ. Α. Γιαννοπούλου.

'Ονομαστήρια

Τοῖς ἑορτάσασι τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν σεβ. Μητροπολίταις Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Διοδώρῳ (5), Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Γεωργίῳ (25) καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους κ. Σωκράτει (16) ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη διὰ γραμμάτων.

— Τῷ Ἐντιμολ. Ἄρχοντι Μεγάλῳ Πρωτεκδίκῳ κ. Γεωργίῳ Παπαδοπούλῳ, ἑορτάσαντι ὡσαύτως τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ ηὐχήθη διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Αἱ συνεδρίαι τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς τοῦ Πάσχα διεκόπησαν ἀπὸ τῆς 12ης Ἀπριλίου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχήθη τοῖς σεβ. Μητροπολίταις τὰ εἰκότα, ἐκ μέρους δὲ τῶν Α. Α. Σεβασμιοτήτων ἀπήντησεν εὐχαριστῶν καὶ ἀντευχόμενος ὁ Α' τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος.

Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία παρὰ τῷ ἐν Ἀγκύρᾳ Ὑπουργῷ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Τῇ 11ῃ Ἀπριλίου ἑσπέρας ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν κατευθυνομένη εἰς Ἄγκυραν Πατριαρχικὴ ἀντιπροσωπεία ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ Ἴμβρου κ. Ἰακώβου. Ἡ εἰρημένη ἀντιπροσωπεία δὶς ἐμφανισθεῖσα (12 καὶ 14 Ἀπριλίου) πρὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Σουκρῆ Καγιᾶ, ἐπέδωκεν αὐτῷ σεπτὸν Πατριαρχικὸν Γράμμα ἀναφερόμενον εἰς ζητήματα ἐνδιαφέροντα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὰ ὁποῖα καὶ προφορικῶς ἀνέλυσε καὶ ἀνέπτυξεν αὐτῇ. Ὁ κ. Ὑπουργός, δεχθεὶς λίαν φιλοφρόνως τὴν Πατριαρχικὴν ἀντιπροσωπείαν, ὑπεσχέθη ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ αἰτήματα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξεφράσθησαν αὐτῷ εὐχαριστίαι ἐπὶ τούτῳ προφορικῶς μὲν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐπιτροπῆς, βραδύτερον δὲ καὶ γραπτῶς διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ γράμματος.

Καταρτισμὸς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν παρασκευὴν Ἁγίου Μύρου.

Προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βενιαμὶν διωρίσθη συνοδικῶς Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾶ, Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ Χριστουπόλεως κ. Μελετίου ὅπως φροντίσῃ περὶ διοργανώσεως πάντων τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν τελετὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου, καθαγιασθησομένου κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα τοῦ προσεχοῦς Πάσχα (9 Ἀπριλίου), καθὼς καὶ περὶ τῆς προετοιμασίας πάντων τῶν προκαταρκτικῶν στοιχείων τῆς μεγάλης ταύτης καὶ κατὰ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα τελουμένης ἱερᾶς τελετῆς.

Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου.

Τῇ 3ῃ Ἀπριλίου ἀφίκετο ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος, παραμείνας δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ δεκαπενθήμερον ἀνεχώρησε τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ διὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Μ. Ἑβδομάδος καὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα. Τὴν Α. Σεβασμιότητα κατὰ τὴν ἔλευσιν καὶ τὴν ἀπέλευσιν αὐτῆς ἐχαιρέτησεν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος.

Ἡ ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς τέλεσις τῶν γάμων καὶ τῶν βαπτίσεων.

Ἐξ ἀφορμῆς περιπτώσεων τελέσεως γάμων ἐν αἰθούσαις ξενοδοχείων ἢ ἄλλων κοσμικῶν κέντρων, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ὑπ' ὄψει ἔχουσα τὰς δια-

γορεύσεις τῆς κανονικῆς τάξεως, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους συντρέχοντας ἐν προκειμένῳ λόγους, ἐνέκρινεν ἵνα τοὐντεῦθεν ἀπαγορευθῇ αὐστηρῶς καὶ ἄνευ διακρίσεων ἡ ἐκτὸς τῶν ἱερῶν ναῶν τέλεσις γάμων. Συναφῶς δὲ ὥρισε καὶ περὶ τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος ἵνα καὶ τοῦτο τελῆται μόνον ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς, τελέσεως τούτου κατ' οἶκον ἐξαιρετικῶς ἐπιτρεπομένης μόνον ἐν περιπτώσεσι διαπιστουμένης ἀπολύτου ἀνάγκης.

Ἅγιον Ὄρος

Παρεσχέθη τῷ Πανιερωτάτῳ Ἐπισκόπῳ Κορυτσᾶς κ. Εὐλογίῳ ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἅγιον Ὄρος πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἐκεῖ Μετανοίας αὐτοῦ Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας καί τινων ἄλλων πλησιοχώρων ἱερῶν Μονῶν ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἱεροδιακόνου Θεοδούλου, τῶν ἐκ τῶν προὐχόντων τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτοῦ κ. κ. Βασιλείου Κούτη καὶ Εὐαγγέλου Τουρτούλη, ὡς καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Τυράννοις ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Δρίτα» κ. Ζώη Τζώτζα

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Κατὰ ληφθείσας πρὸς τὸ ἐνταῦθα Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον πληροφορίας ἐκ Σοβιετίας τῇ 11ῃ Ἀπριλίου ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτοῦ ἐν ἡλικίᾳ 65 περίπου ἐτῶν ὁ ἀρμένιος καθολικὸς τοῦ Ἐτζμιατζὶν Horen.